W NUMERZE: spotkania z Deputowanymi Ludowymi Rady Najwyższej Republiki w Zarządzie Głównym ZPB• • 200 lat powstania kościuszkowskiego - str.3 • Człowiek i wiara - str. 4 - 5 • Grażyna Lipińska:"Jeśli zapomnę o nich..." - str.6 • • Relaks, rozrywka, humor •

PROGRAM TV NA TYDZIEŃ

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania V • 25 kwietnia - 1 maja 1994 r. nr 16 (102)

OBRADOWAŁA RADA NACZELNA

16 kwietnia b.r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Naczelnej ZPB. Porządek obrad przewidywał omówienie sytuacji politycznej na Białorusi w obliczu zbliżających się wyborów prezydenta Republiki, rozpatrzenie problemów związanych z budową polskich szkół w Grodnie i Wołkowysku oraz spraw bieżących. Prezes ZPB Tadeusz Gawin złożył relację z przebiegu rozmów, które odbyły się we "Wspólnocie Polskiej" w sprawie budowy szkół.

Podczas obrad Rady odbyło się rzeczowe spotkanie z przywódcami BNF. Na szereg pytań, nurtujących Polaków na Białorusi odpowiedzi udzielali Deputowani Ludowi RB Zenon Poźniak, Lawon Barszczewski, prof. Juryj Chadyka oraz Wincenty Wiaczorka.

W obradach Rady Naczelnej wziął udział prezes Polskiego Zjednoczenia Demokratycznego Edward Ochrem, który powiadomił zebranych, że decyzją Rady Naczelnej tej partii, dotyczącej udziału w wyborach prezydenckich jest wystawienie kandydatury właśnie E. Ochrema na prezydenta. Rada Naczelna ZPB nie wyraziła akceptacji odnośnie takiej decyzji PZD.

Większość członków Rady Naczelnej ZPB uznała, że kandydowanie przedstawicieli polskiej mniejszości narodowej w wyborach prezydenckich Republiki Białoruś w obecnej kampanii nie powinno mieć miejsca. Decyzja o udzieleniu poparcia ze strony ZPB poszczególnym kandydatom w wyborach prezydenta zapadnie na następnym posiedzeniu Rady Naczelnej.

J.D.

SPOTKANIE Z ZENONEM POŹNIAKIEM

Ponad trzy godziny trwała rozmowa o aktualnych problemach życia społeczno-politycznego w naszej Republice podczas spotkania z liderami BNF członków Rady Naczelnej ZPB.

Bardzo dobitnie, argumentowanie opowiedział przewodniczący BNF Zenon Poźniak o tym jak widzi wyjście z ciężkiej sytuacji gospodarczo-politycznej, w której znalazła się Białoruś.

W toku dyskusji członkowie Rady Naczelnej ZPB i liderzy BNF Z. Poźniak, L. Barszczewski, J. Chadyka, W. Wieczorka, M. Markiewicz doszli do wniosku, że na dzień dzisiejszy nas nic nie dzieli, a w wielu sprawach od lat działamy w jednym kierunku. Zawsze nawet najbardziej ostre problemy były stawiane i omawiane w sposób rzeczowy ku zadowoleniu obu stron. Podczas spotkania uczestnicy przekonali się, że w obecnej sytuacji politycznej współpraca pomiędzy polskimi i białoruskimi organizacjami demokratycznymi powinna się rozwijać i umacniać.

Przewodniczący BNF Zenon Poźniak w swoim wystąpieniu z satysfakcją podkreślił, że ZPB sprawdził się jako organizacja popierająca przekształcenia demokratyczne w naszym państwie.

Prezes ZPB Tadeusz Gawin serdecznie powinszował Zenonowi Poźniakowi z okazji pięćdziesiątych urodzin, życząc mu zdrowia, pomyślności w jego patriotycznym działaniu na rzecz odrodzenia narodowego Białorusi.

Na zdjęciu: spotkanie z przewodniczącym BNF Zenonem Poźniakiem.

Fot. M. ANISZCZENKO

STANISŁAW SZUSZKIEWICZ W DOMU POLAKA W GRODNIE

19 kwietnia b.r. w Domu Polaka w Grodnie odbyło się spotkanie eksprzewodniczącego Rady Najwyższej RB Deputowanego Ludowego Stanisława Szuszkiewicza z kierownictwem i działaczami Związku Polaków na Białorusi.

Szanowny gość po krótce nakreślił problemy, dotyczące obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej w republice, podkreślając myśl, że jeżeli nie odbędzie się zmiana władzy to nasz kraj czeka zapaść, w wyniku czego stanie się on gubernią Rosji.

Następnie S. Szuszkiewicz udzielił odpowiedzi na liczne pytania zebranych. M.in. stwierdził, że dotychczas żadna ze skorumpowanych osób, figurujących w wiadomym referacie A. Łukaszenki nie została pociągnięta do odpowiedzialności prawnej. Była to po prostu akcja populistyczna.

Wiele pytań dotyczyło rozwoju polskiego szkolnictwa na Białorusi, budowy szkół polskich oraz zrozumienia potrzeb polskiej mniejszości przez władze. S Szuszkiewicz stwierdził, że Białoruska Socjał-Demokratyczna Hramada, która go popiera i na czele której stoi Oleg Trusow nie jest przeciwna budowie szkoły polskiej w Grodnie. Prezes ZPB Tadeusz Gawin pokazał dokumenty podpisane przez O. Trusowa, które świadczą akurat o odmiennym zdaniu.

Następnie S. Szuszkiewicz stwierdził, że obecne Ministerstwo Oświaty Republiki nie jest przeciwnikiem w sprawie budowy szkoły polskiej.

Są natomiast jeszcze pewni pracownicy resortu kultury i oświaty, którzy są tak wychowani w minionym okresie, iż uważają, ze polszczyzna przeszkadza odrodzeniu Białorusi..

Gość podkreślił, że przy rozwiązaniu problemów Związku należy ściślej współdziałać z organami władzy miejscowej. Stwierdził m.in.: "odniosłem wrażenie, że najważniejsze kierownictwo obwodu zajmuje pozytywne stanowisko w stosunku do polskiej mniejszości".

Z kolei prezes ZPB T. Gawin oświadczył że ZPB podczas wyborów prezydenckich będzie popierał jednego z demokratów. "Jako Polacy - stwierdził prezes - jesteśmy zainteresowani w autorytecie państwa Białoruskiego, w którym będzie porządek prawny".ZPB uważa, że gdyby w przyszłości została utworzona Rada Prezydencka, powinny się w jej składzie znaleźć rownież osoby reprezentujące interesy polskiej mniejszości narodowej.

S. Szuszkiewicz zgodził się z tą opinią.

J. D.

Na zdjęciu: podczas spotkania.

Fot. Maria KUCZYŃSKA.

III FESTIWAL PIOSENKI POLSKIEJ

Przepraszamy, że poprzednio podaliśmy informację, iż III Festiwal Piosenki Polskiej w Grodnie odbędzie się 28 maja b. r.

Następnego dnia powinny odbyć się "Spotkania artystyczne Białystok-Grodno".

Ten termin był uzgodniony z Białoruskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym.

Ale zdarzyło się tak, że w tym samym dniu zespoły BTSK uczestniczą w Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Hajnówce. BTSK listownie zwróciło się do ZPB z prośbą o przeniesienie terminu spotkań artystycznych o tydzień.

Rozważywszy sprawę przenieśliśmy terminy:

- III Festiwalu Piosenki Polskiej na 29 maja b. r.

- spotkań artystycznych "Białystok- Grodno" na 5 czerwca b. r.

W tej wspólnej imprezie udział wezmą zespoły wyłonione na III Festiwalu Piosenki Polskiej.

Przypominamy, że nie wszystkie oddziały i zespoły przysłały zgłoszenia do udziału w Festiwalu Piosenki Polskiej.

Może zdażyć się tak, że zespoły, które nie przysłały zgłoszeń lub wysłały je zbyt późno, nie będą zaproszone na Festiwal.

AKTUALNOŚCI • FAKTY • WIADOMOŚCI

Narodowy Bank Białorusi wprowadził do obiegu nowy bilet rozliczeniowy o wartości 5000 (50000) rubli. Na banknotach umieszczono widok Troickiego Przedmieścia w Mińsku. Dominują kolory: bordowy, zielony, żółty.

• • •

W dużych miastach Republiki organizowane są oddziały milicji specjalnego przeznaczenia do walki z grupami przestępczymi.

• • •

W styczniu b. r. na Białorusi zmarło 120 dzieci w wieku do 1 roku.

• • •

W Mińsku powstała nowa organizacja lewicowa - Marksistowsko-Leninowski Związek Komunistów. Organizacja ta dąży do odrodzenia ZSRR, zorganizowania jednolitej partii komunistycznej ZSRR, zabronienia własności prywatnej na środki produkcji, odrodzenia scentralizowanego systemu planowania.

• • •

W roku bieżącym przewiduje się, że uprawy ziemniaków zostaną zmniejszone o 1/3 z powodu braku rynków zbytu tego produktu poza granicami Republiki.

• • •

W Mińsku obradowała międzynarodowa konferencja "Kobieta - rodzina - społeczeństwo", w której udział wzięły przedstawicielki ruchów kobiecych Europy, Azji i Ameryki Łacińskiej.

• • •

W wyniku wspólnej pracy białoruskich i polskich inżynierów w Zakładach Samochodowych w Żodino wyprodukowano pierwszy białoruski samochód ciężarowy "Lublin".

• • •

Na Białorusi dotychczas odnaleziono 58 źródeł mineralnych. Wykorzystuje się 50.

• • •

Od 15 kwietnia w Republice wprowadza się obowiązkową certyfikację towarów, sprzedawanych w systemie handlowym.

• • •

Włodzimierz Sieńko, który dotychczas pełnił funkcje Ambasadora Republiki Białoruś w Polsce został mianowany Ambasadorem RB w Wielkiej Brytanii.

• • •

Jak twierdzą celnicy o 40 - 50% zmniejszyła się ostatnio liczba osób przyjeżdżających do Polski ze Wschodu. Przywozi się do Polski mniej towarów, natomiast wywozi więcej towarów luksusowych.

• • •

"Rycerz Niepokalanej" - czasopismo katolickie w nakładzie 270 tys. egz. będzie się również ukazywało w wersji białoruskiej jako "Rycar Biezzahannaj".

SPOTKANIE Z ALEKSANDREM ŁUKASZENKO

Grodno gościło już kilku ewentualnych kandydatów na krzesło prezydenckie, wśród nich były Przewodniczący Rady Najwyższej Stanisław Szuszkiewicz oraz Przewodniczący Białoruskiego Frontu Narodowego Zenon Poźniak.

Tym razem naszym gościem był Aleksander Łukaszenko, Deputowany Rady Najwyższej, przewodniczący Komisji do Walki z Korupcją. W ciągu dwóch dni pobytu, przy napiętym rozkładzie pracy, znalazł czas na odwiedzenie Związku Polaków i przeprowadzeniu rozmowy z jego pracownikami, trwającej około godziny. Aleksander Łukaszenko na samym początku rozmowy podkreślił, że nie przyjechał do Grodna jako kandydat na prezydenta, tylko jako przewodniczący Komisji do Walki z Korupcją przy Radzie Najwyższej. W rozmowie z nim Prezes ZPB Tadeusz Gawin poruszył kilka pytań, dotyczących problemów, z którymi się spotykają Polacy w walce o odrodzenie swojej kultury, języka i oświaty na tych terenach.

Podczas 40 minutowej dyskusji A. Łukaszenko zgodził się z dowodami prezesa ZPB i powiedział , że w dalszej swojej działalności będzie wspierał Polaków, pomagał im w rozstrzygnięciu nurtujących ich pytań i szukał dróg, prowadzących do nawiązania współpracy pomiędzy Rządem RB a kierownictwem ZPB.

A. Łukaszenko powiedział: "Jestem internacjonalistą i uważam, że nie możemy dzielić ludzi na kategorie. Wszyscy jesteśmy obywatelami Białorusi, dlatego zapewniam was, że Polacy będą korzystać ze wszystkich praw obywatelskich jak i cała reszta mieszkańców republiki."

Po spotkaniu z kierownictwem Związku Polaków na Białorusi A. Łukaszenko miał zamiar spotkać się z pracownikami przedsiębiorstwa "Chimwołokno" oraz z przedstawicielami oświaty i mieszkańcami miasta.

16 kwietnia 1994 r. odbyła się konferencja prasowa z udziałem A. Łukaszenko, który odpowiedział na pytania dziennikarzy grodzieńskich. Padało mnóstwo pytań dotyczących wyborów prezydenckich, wprowadzenia strefy rublowej, suwerenności Białorusi, korupcji na terenie Grodzieńszczyzny. Podajemy tylko niektóre najbardziej ciekawe pytania.

- Pana stosunek do Sił Zbrojnych RB?

- Uważam, że część naszego wojska nie można nawet nazwać wojskiem. Mam prawo tak mówić, ponieważ jestem majorem w rezerwie i ponad 5 lat życia poświęciłem wojsku. Dzisiejsze wojsko białoruskie - to ogromna struktura przestępcza. Kierownictwo zajmuje się wyłącznie kradzieżą i handlem własności wojskowej, rozpoczynając od drobiazgów i kończąc na samolotach, czołgach, rakietach, czyli wszystkim co się da sprzedać i co jest życiowo potrzebne dla państwa suwerennego. Myślę, że musimy położyć temu koniec.

Na pytanie o tematy rozmowy podczas spotkania z kierownictwem ZPB , A. Łukaszenko odpowiedział:

- Czułem potrzebę spotkania z Polakami, mieszkającymi na tych terenach, więc kiedy oni mnie zaprosili, ja się zgodziłem. Myślę, że musimy się liczyć z tak liczną mniejszością , tym bardziej na tych terenach. Stanowią oni dużą siłę społeczną i polityczną. Chociaż nie jestem pewny, że będą oni głosować właśnie na mnie, ale jeżeli tak by się stało, byliby oni ogromną podporą dla mnie, dlatego nie mogłem nie skorzystać z takiej okazji.

Konferencja prasowa trwała około trzech godzin, po czym A. Łukaszenko wyjechał z Grodna.

Irena ARTISZ

Na zdjęciu: podczas spotkania w Zarządzie Głównym ZPB.
Fot. M. Aniszczenko

ODRODZENIE W WASILISZKACH

Wiosna dużo przynosi kłopotu, nadmiernej pracy i wysiłku, ale daje dużo słońca, radości i nadziei, zdrowia, życia, wszystko się odnawia i odradza.

Tak więc i u nas w Wasiliszkach niedawno został utworzony zespół "Odrodzenie", który już kilkakrotnie występował we wsiach Arcisze, Gołowicz-Pole, Szczuczynie oraz w Polsce, w Węgorzewie, gdzie zyskał duże uznanie. W drugą niedzielę Wielkanocną w Wasiliszkach po Mszy św. odbył się koncert. Organizowali tę imprezę p. Teresa Nasutówna i s. Sylwia. Siostra ze swą grupką dzieci pięknie wykonały pieśni paschalne i liryczne, a także wiersze. Było wspaniale. Chórzystki p. Władysława Nasutówna, Tamara Markiewiczowa, Irena Mazurkiewiczowa, Teresa Lepieszowa, Maria Zubryk i Regina Nasutówna wspaniele wykonały pieśni Wielkanocne, a także polskie patriotyczne "Jak długo w sercu naszym", "Wileńszczyzny drogi kraj". Pani R. Nasutówna recytowała artystycznie wiersze naszych poetów i wiersz p. B. Pawluć "Modlitwa". Serca każdego z nas były napełnione radością co zostanie na długo w pamięci.

Jan KIRWIEL
Wasiliszki

UWAGA FESTIWAL

20-22 maja b.r. w Przeborzu, Polska, odbędzie się Światowy Festiwal Poezji Marii Konopnickiej.

Organizatorami Festiwalu są:

Koło Terenowe Towarzystwa im. Marii Konopnickiej w Górach Mokrych, Urząd Wojewódzki Wydz. Kultury i Sportu w Piotrkowie Tryb., Urząd Miejski w Przeborzu, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Przeborzu.

Warunkiem uczestnictwa w Festiwalu jest wykonanie wybranego utworu Marii Konopnickiej w języku polskim. Uczestnicy przyjeżdżają do Polski na koszt własny. Szczegółowe warunki dojazdu do Przeborza zostaną przesłane uczestnikom po otrzymaniu zgłoszenia. W Festiwalu uczestniczyć mogą również goście z za granicy, czasowo przebywający w Polsce. Organizatorzy mogą przesłać uczestnikom propozycje repertuarowe po uprzednim zgłoszeniu zapotrzebowania, także zapewniają bezpłatne wyżywienie, zakwaterowanie oraz udział w imprezach towarzyszących. Dla wszystkich wykonawców przewidziane są okolicznościowe upominki, wykonawcy z za granicy uczęstniczyć będą w koncercie galowym. Dodatkową korespondencję dla zainteresowanych wysyłać będzie: BIURO ORGANIZACYJNE FESTIWALU (adres poniżej). Kartę zgłoszeniową można otrzymać w Oddziale Oświaty przy ZPB, której wypełnienie i przesłanie w terminie do 10 maja 1994 roku jest potwierdzeniem uczestnictwa w Festiwalu.

Zgłoszenia można przesyłać również za pośrednictwem Ambasady lub konsulatów. Karty zgłoszenia należy przesyłać pod adresem:

Światowy Festiwal Poezji Marii Konopnickiej
97-566 Góry Mokre
woj. piotrkowskie.

Zachęcamy do udziału w Festiwalu.

PO PÓŁ WIEKU NA MONTE CASSINO

Bitwa o Monte Cassino, stoczona w maju 1944 r. przez oddziały 2 Korpusu Polskiego, stała się symbolem bohaterstwa żołnierza polskiego na froncie Zachodnim. Kolejne jej rocznice we Włoszech obchodzono z udziałem przedstawicieli Watykanu i państw sprzymierzonych. W roku 1979 przy grobach żołnierzy polskich modlił się Jan Paweł II. Poczynając od roku 1955 , co pięć lat uroczystości na Cmentarzu Żołnierzy Polskich organizował specjalny Komitet działający w Londynie. Centralne obchody 50 rocznicy bitwy koordynuje Międzynarodowy Komitet przy współudziale Światowego Związku Weteranów Bitwy pod Monte Cassino. Ze strony polskiej uroczystości na cmentarzu montecasińskim organizuje po raz pierwszy kraj. Patronem honorowym obchodów jest Prezydent Lech Wałęsa.

Przygotowania do obchodów jubileuszowych Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych rozpoczął w kwietniu ub. roku. W lipcu działalność tę usankcjonowała decyzja Urzędu Rady Ministrów. Zgodnie z nią Urząd koordynuje wszystkie przedsięwzięcia organizacyjne Dnia Polskiego podczas obchodów międzynarodowych w Cassino.

W pracach Komitetu Organizacyjnego uczestniczą przedstawiciele Kancelarii Prezydenta, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ordynariatu Polowego WP. Ministerstwa Edukacji Narodowej, Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, władz Warszawy i stowarzyszeń kombatanckich (krajowych i zagranicznych).

W Monte Cassino przedstawiciele wszystkich stron frontu sprzed 50 lat spotkają się 19 maja b. r.

Dla naszych kombatantów najważniejszym wydarzeniem będzie Dzień Polski. Dokładnie w 50 rocznicę zdobycia ruin klasztoru - na Cmentarzu Żołnierzy Polskich odbędą się uroczystości religijno-patriotyczne, w których wezmą udział:

- oficjalna delegacja Państwa
- przedstawiciele Wojska Polskiego z kompanią honorową i orkiestrą.
- delegacja jednostek wojskowych dziedziczących tradycje oddziałów 2 Korpusu.
- uczestnicy bitwy o Monte Cassino i delegacje innych środowisk kombatanckich z pocztami sztandarowymi.
- grupa uczniów i harcerzy ze szkół oraz ze szczepów i drużyn noszących imię bohaterów bitwy.

Mszę św. celebrował będzie Prymas Polski, ks. kardynał Józef Glemp.

Modlitwy innych wyznań i religii przypomną, że na Monte Cassino spoczywają żołnierze polscy różnych wyznań.

Po Apelu Poległych i ceremonii złożenia wieńców zostanie pobrana do urn ziemia z pola bitwy. Przewiduje się, że w Dniu Polskim na stokach Monte Cassino zgromadzi się ponad 5000 Polaków z kraju i zagranicy. Przybędą kombatanci zamieszkujący na Wschodzie i na Zachodzie.

Ojciec Św. Jan Paweł II pobłogosławi kombatantów polskich 19 maja podczas audiencji w Watykanie. Tegoż dnia delegacja polska złoży w Rzymie wieniec na Ołtarzu Ojczyzny - Grobie Nieznanego Żołnierza i przy pomniku marszałka Józefa Piłsudskiego. Wcześniej zostaną złożone wieńce i kwiaty na cmentarzach żołnierzy polskich w Casamassina, Loretto i Bolonii. Osobom, które dopiero teraz zdecydowały się na uczestnictwo w uroczystościach rocznicowych we Włoszech, radzimy zwrócić się do najbliższego stowarzyszenia grupującego byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Jednocześnie informujemy, że gospodarze zapewniają pełną opiekę medyczną. W związku z tym kombatanci powinni mieć przy sobie opis swoich dolegliwości. Ze względu na ograniczony teren, w Dniu Polskim będą obowiązywały specjalne przepustki, o które należy ubiegać się w Biurze Wojskowym naszego Urzędu. Dotyczy to zarówno grup zorganizowanych, jak i osób udających się do Monte Cassino indywidualnie. Natomiast zgłoszenia akredytacji dziennikarzy prosimy kierować do Biura Prasowego Urzędu ds. Kombatantów i osób Represjonowanych.

(F. G.)

Stowarzyszenie Kombatantów Polskich Federacji Światowej przy Związku Polaków na Białorusi, wyraża głębokie ubolewanie z powodu nagle zmarłego Delegata na Zjazd Kombatantów spod Monte Cassino:

ś. p. ZIAJLIKA Aleksandra

z obwodu brzeskiego rejonu prużańskiego, wsi Łuckowo.

Zarząd S. P. K. składa głębokie współczucie rodzinie zmarłego!

ŻYCZYMY SUKCESÓW

Z okazji wyjścia w świat Setnego Numeru pisma, Jego stali czytelnicy mieszkańcy m. Pińska z szeregów Społecznego Zjednoczenia Potomków Pińskiej Szlachty i klubu Kombatantów Wojny Obronnej 1939 roku i wojsk koalicyjnych, serdecznie gratulujemy szanownemu zespołowi czcigodnego pisma życząc dalszych sukcesów w Ich szlachetnej misji.

Zawsze życzliwy prezes SZPPSZ i KKWO 1939 r.

M. POLUCHOWICZ
Pińsk

Głos znad Niemna

T.KOŚCIUSZKO — 200 LAT POWSTANIA

NASZA WSPÓLNA HISTORIA

Obchodzimy 200-ą rocznicę pierwszego powstania o wolność i niepodległość Rzeczpospolitej Obojga Narodów. Inteligencja Republiki Białoruś i władze miasta Grodna włączyły się aktywnie do obchodów, ponieważ powstanie 1794 r., zorganizawane przez generała Tadeusza Kościuszkę w Krakowie 24 marca do głębi poruszyło ówczesne Wielkie Księstwo Litewskie. Już 16 kwietnia do powstania przyłączyło się wojsko litewskie stojące w Szawlach. 23 kwietnia poderwała się do walki stolica Litwy - Wilno, pod przewodnictwem pułkownika Jakuba Jasińskiego. Garnizon wojsk carskich, po części rozgromiony, pośpiesznie ratował się ucieczką. Zdrajca - targowiczanin hetman Szymon Kossakowski zawisł na szubienicy. Została utworzona Najwyższa Rada Narodowa Litewska, która pod hasłem "Za naszą i waszą wolność" 24 kwietnia wezwała Litwinów do broni "w celu odzyskania wolności i równości obywatelskiej". Wieść o Kościuszce - generale chłopskim rozeszła się szeroko wśród chłopów litewskich, którzy masowo zgłaszali się do powstania.

Pierwszym starciem z nieprzyjacielem i pierwszym zwycięstwem nad armią rosyjską była bitwa pod Racławicami.

1 kwietnia Kościuszko wyruszył z Krakowa na spotkanie z nieprzyjacielem. W pobliżu miasta połączyły się z nim oddziały wojska polskiego, nadciągającego na wieść o wybuchu powstania. Armia Kościuszki liczyła 4000 regularnego wojska i 2000 ochotników.

Rankiem 4 kwietnia przednie straże polskie ujrzały armię rosyjską, która zajmowała dogodne pozycje na wzgórzach koło Racławic. Wojsko polskie znalazło się na terenie niedogodnym, bo położonym niżej. Ale bitwa była nieunikniona. Cały dzień trwała zacięta walka, która koło godziny 8 wieczorem skończyła się całkowitym zwycięstwem wojsk polskich. Radowało się wojsko z odniesionego zwycięstwa. Radował się Kościuszko z zapału i dzielności chłopów. Udział chłopów w Racławickiej bitwie wykazał ich gorące przywiązanie do ojczyzny, zapał, męstwo i odwagę. Ocenił to Naczelnik. Zaraz po bitwie utworzył z nich pierwszy pułk kosynierów krakowskich.

Kościuszko zaczynając powstanie w Krakowie liczył na ruch zbrojny w Warszawie, ponieważ przystąpienie Warszawy do powstania mogło mieć duże znaczenie dla jego rozwoju. I Warszawa nie zawiodła! Nie zważając na wielkość garnizonu rosyjskiego w mieście stołecznym (7500) wojsko polskie (3500) zwyciężyło. Nabożeństwa rezurekcyjne w Wielką Sobotę odbyły się już w wolnej Warszawie. Powstanie rozszerzało się po ziemiach polskich. Podobnie jak w Warszawie wojsko i ludność wypędziła Rosjan z Wilna. Poruszyło się Grodno, Kowno, daleka Żmudź, a na drugim krańcu Polski Wołyń. Ale zwiększały się siły wrogów. Po porażce Racławickiej strona rosyjska śpiesznie zaczęła ściągać wojska z głębi imperium. Wszystkie te ogromne siły militarne były oddane pod dowództwo Suworowa, który ruszył w kierunku Warszawy.

Wojska powstańcze stoczyły bitwę z armią Suworowa na polach koło Maciejowic. Siły Rosjan były dwukrotnie liczniejsze od sił powstańców. 10 października 1794 r. bitwa pod Maciejowicami zakończyła się klęską powstańców. Ciężko ranny Naczelnik Kościuszko dostał się do niewoli i został wywieziony do Petersburga.

Po 7 miesiącach walki powstanie zostało stłumione. Po zajęciu Warszawy Suworow wydał ją na rzeź swoim żołdakom. Rosja, Austria i Prusy zawarły znów pomiędzy sobą umowę o podziale ziem polskich. Nastąpił trzeci ostateczny rozbiór Polski w 1795 roku.

Z okazji 200 rocznicy powstania Kościuszki Rada Miejska w Grodnie postanowiła umieścić na ścianie Nowego Zamku pamiątkową tablicę. Niektórzy historycy grodzienscy twierdzą, że Kościuszko nie przyjeżdżał do Grodna podczas powstania. Ale takie stwierdzenie nie odpowiada rzeczywistości. Z tego właśnie powodu chcę odpowiedzieć im słowami wybitnego historyka Grodzieńszczyzny p. J. Jodkowskiego:

"Podczas powstania Kościuszkowskiego całą kasę komisji skarbowej grodzieńskiej, kasę ekonomii królewskiej i zapasy magazynów sukiennych zabrał generał Cycjanow, gdy po wybuchu powstania cofał się z Grodna na Pińsk.

Do Grodna przeniosła się (z Sokółki) tak zwana grodzieńska Komisja porządkowa (Kościuszkowska) i urzędowanie swe rozpoczęła na zamku w sali, w której tak niedawno rozstrzygały się losy kraju.

Przybył w dniu 30 września 1794 r. i Kościuszko, do którego garnęli się wszyscy. Dowództwo armii litewskiej oddał Mokronowskiemu. Mieszczanie grodzieńscy tłumnie stanęli w rzędach służby bezpieczeństwa kraju. W 11 dni po bytności Kościuszki w Grodnie została stoczona bitwa pod Maciejowcami, a 29 października Warszawa usłyszała pierwszy huk armat Suworowa."

Taka jest prawda o naszej historii, którą powinni znać nie tylko Polacy, ale i Białorusini, bo jest to nasza wspólna historia, a nasz wielki bohater narodowy Tadeusz Kościuszko, urodził się w obwodzie Brzeskim. Tablica pamiątkowa w języku polskim i białoruskim powinna być umieszczona na Nowym Zamku w Grodnie.

To będzie wielki zaszczyt dla naszego miasta i pamięć o wspólnej walce o odzyskanie wolności kraju. Niech hasło "Za naszą i waszą wolność" brzmi jak idea braterstwa.

Aleksander SZMYGIN

Prezes Stowarzyszenia Ochrony Pomników Miejskiego Oddziału ZPB w Grodnie.

Patrz, Kościuszko, na nas z nieba

W Mereczowszczyźnie nie ma już modrzewiowego dworku, w którym w dniu 4 lutego (albo 12 lutego) 1746 r. przyszedł na świat Tadeusz Kościuszko, przyszły naczelnik i bohater narodowy.

W tym roku obchodzić będziemy uroczyście okrągłą, bo dwusetną rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej 1794 roku. A już wkrótce, bo w 1996 r. przypada 250 rocznica urodzin Tadeusza Kościuszki.

Nie ma więc w Mereczowszczyźnie dworku Kościuszki, który spłonął w 1942 r. w czasie walk partyzanckich toczonych na terenie pobliskiego Kossowa i jego okolic. Kossów spalili zresztą Niemcy o rok wcześniej, w 1941 r. A było to przed wojną ładne zagospodorowane miasto powiatowe z siedzibą starostwa i z licznym żywiołem polskim. Jak to na Polesiu bywa, oprócz Polaków, mieszkali także w Kossowie Białorusini, Żydzi oraz Ukraińcy.

Burmistrzem Kossowa był Włodzimierz Kiryk, który nie dopuszczał do jakichkolwiek waśni pomiędzy wyznawcami katolicyzmu, prawosławia i religii mojżeszowej. Zresztą w tej niespełna trzytysięcznej społeczności kossowian rzadko kiedy dochodziło od jakichkolwiek nieporozumień. Starano się zgodnie współżyć i otaczano prawdziwym szacunkiem miejsce urodzin Naczelnika.

To w Kossowie został Kościuszko ochrzczony i w tamtejszym kościele przez wiele lat przechowywano metrykę jego chrztu. W pobliżu Kossowa stał otoczony parkiem pałac hrabiów Pusłowskich. Mieściło się w nim starostwo. Starosta pan Wołk i jego powszechnie lubiana małżonka dbali bardzo o rozwój kulturalny Kossowa i opiekowali się Mereczowszczyzną. Ów dworek Kościuszki stał bowiem w pobliżu pałacu, a dzierżawił go i strzegł kustosz z powołania p. Łabędzki.

Było to małe muzeum, wisiała też tablica pamiątkowa. Uwagę zwiedzających zwracały liczne podobizny Naczelnika, jego płaskorzeźba oraz niektóre zgromadzone tam pamiątki, przedmioty, mapy i wykresy. Wszak to tutaj, w tym dworku, czy - jak niektórzy piszą - "folwarku" uczył się młodziutki Tadeusz sztuki pisania, czytania oraz rysowania.

Miał szczególne uzdolnienia w tej właśnie dziedzinie i one to zaowocowały wkrótce nowatorskimi pomysłami w rzemiośle wojennym. Lubił też zabawy w wojsko. Zachęcały do nich leśne wertepy i bagna, rozlewiska wodne rzeczki Mutwicy. Wcześnie odkrył ów niewyrażalny właściwie "Polesia czar", który towarzyszył mu przez całe burzliwe życie na obu kontynentach: europejskim i amerykańskim.

W latach 30-ch było w Kossowie trochę murowanych domów. Oprócz szkoły i sądu powiatowego wybudowano tu dom ludowy, w którym odbywały się spektakle teatralne i różnego rodzaju uroczystości. Słynął też Kossów z własnej szkoły pszczelarskiej. W pobliżu pałacu Pusłowskich i dworku Kościuszki ciągnęły się stawy rybne oraz sady owocowe.

Po spaleniu Kossowa w czasie II wojny światowej, miasteczko to już nie odzyskało swej dawnej świetności. Dla Polaków na Kresach (i nie tylko na Kresach) niepowetowaną stratą było spalenie się dworku w Mereczowszczyźnie, domku rodzinnego Tadeusza Kościuszki. Co prawda przed paroma laty zawieszono w miejscu, gdzie stał ów dwór, tablicę upamiętniającą ów doniosły fakt, ale na tym na razie sprawa się zakończyła. Czy nie powinno się tego obiektu odbudować?

Przy powszechnym narzekaniu na brak funduszy, dość wątpliwa wydaje się szansa wspólnej inwestycji polsko-białoruskiej o charakterze rządowym i międzypaństwowym. Miałaby ona jednak doniosłe znaczenie i przyczyniłaby się do lepszego zrozumienia wspólnego dziedzictwa obydwu narodów. Postać Tadeusza Kościuszki łączy jakoś i jednoczy Polaków i Białorusinów.

Większe szanse powodzenia mają dziś jednak inicjatywy społeczne. Czy znaleźliby się zatem sponsorzy, organizatorzy oraz ofiarodawcy po obu stronach granicy? Czy dałoby się dźwignąć z ruin dwór Kościuszki w Mereczowszczyźnie koło Kossowa na Polesiu?

Czy jest jednak już jakaś konkretna inicjatywa odbudowy dworku? Trudno powiedzieć, ale podobno chce się tym zająć Komitet Mickiewiczowski przy okazji wytyczenia i urządzenia Szlaku Mickiewiczowskiego, jako że kilka zaledwie lat, w grudniu 1998 r., obchodzić będziemy także okrągłą dwusetną rocznicę urodzin Adama Mickiewicza.

Należałoby jednak powołać raczej odrębny Komitet Kościuszkowski, założyć konto wpłat na ten cel, uporządkować różne rodzące się pomysły i inicjatywy tak, aby zdążyć do roku 1996, gdy w lutym "przypomnijmy sobie" 250 rocznicę urodzin Tadeusza Kościuszki w Mereczowszczyźnie i zacznie my gorączkowo tej Mereczowszczyzny na przedwojennej mapie Polski szukać.

Urodzony na dawnych naszych Kresach przyszły Naczelnik powstania przebywał także w Pińsku i w Lubieszowie koło Pińska, gdzie uczęszczał do konwiktu pijarów. Wszystkie te miejsca należałoby jednocześnie oznakować, upamiętnić tak, aby ocalić od zapomnienia wszystko to, co da się jeszcze ocalić. Przez kilkadziesiąt lat nikt się bowiem o to nie troszczył. "Troszczono się" raczej o zatarcie śladów polskości na Litwie, Białorusi i Ukrainie. A to się w dużym stopniu udało.

Niestety, społeczność polska na Białorusi - choć liczna i organizująca się coraz lepiej - nie jest w stanie udźwignąć ciężarów finansowych, związanych z godnym uczczeniem pamiątek kościuszkowskich i przywróceniem należytego wyglądu Mereczowszczyźnie. Natomiast Związek Polaków na Białorusi i redakcje czasopism mogłyby z powodzeniem spełnić rolę koordynatora tego rodzaju poczynań.

"Patrz, Kościuszko, na nas z nieba!" - śpiewano przez wiele pokoleń w popularnej piosence o Naczelniku. Czas pokaże, czy potrafimy godnie uczcić dwie zbliżające się okrągłe rocznice kościuszkowskie.

Andrzej TOKARCZYK

BOŻE, KIEDY ONI WRESZCIE PRZEJRZĄ?

To ciekawe spotkanie miało miejsce w pierwszych latach gorbaczowskiej pierestrojki. Zaszedłem do pewnego znajomego dziesięcioklasisty. Pierwsze co rzuciło mi się w oczy - to portret Suworowa. Sylwetka dowódcy była wycięta z plakatu, wisiała na gwoździu przekreślona na krzyż, u góry widniał zamaszysty napis "wróg ludu". Nie zdziwił mnie ten dodatek do portretu, lecz zaciekawiło mię, dlaczego portret tu właśnie się znajduje. Odpowiedź była lakoniczna: "Miałem wiele szacunku do generalissimusa. W szkole uczono nas, że Suworow był nie tylko wybitnym dowódcą, lecz i dobrodusznym, poczciwym człowiekiem. Wiele czytałem o nim, lecz ostatnio dowiedziałem się z prasy demokratycznej (tu uczeń pokazał kilka wycinków prasowych), że humanitaryzmu, oględnie mówiąc, u tego dowódcy było bardzo mało. Utopił on we krwi powstanie T. Kościuszki, w którym brali udział Polacy, Białorusini i Litwini i z powstańcami Pugaczowa postąpił okrutnie. A nie zdejmują go ze ściany, ponieważ chcę by wiedzieli o nim inni. Gdy przychodzą do mnie - opowiadam."

Zapytałem chłopaka: "Czy mogę napisać o tym do gazety?" Niedługo myśląc odparł: "Oczywiście, tylko proszę nie podawać mego nazwiska, gdyż na egzaminach z historii otrzymałbym "dwóję". Można ten portret wysłać do redakcji, gdy ludzie przeczytają, może Bóg zdejmie im opaskę z oczu. Przecież dotychczas jedna z ulic miasta nosi imię Suworowa".

Napisałem o tym spotkaniu do gazety rejonowej. Napomniłem przy okazji, że oprócz ulicy i pewien kołchoz w rejonie nosi również imię Suworowa, że jest to bluźnierstwo w stosunku do naszych przodków. W odpowiedzi zastępca redaktora naczelnego oświadczył: "nie należy rozpalać waśnie narodowościowe". Rzeczywiście - ważki argument, nie uważacie Państwo, w porównaniu do rozważań ucznia...

Przed Nowym Rokiem zapytałem u znajomego kołchoźnika-emeryta, czy nie mają kołchoźnicy wyrzutów sumienia z tego powodu, że ich kołchoz dotychczas nosi nazwę "Bolszewik".

- Byłoby co jeść, - brzmiała odpowiedź.

Tak i chce się powtórzyć słowa ucznia "Boże, kiedyż oni wreszcie przejrzą?..." Nie dotyczy to zwykłych emerytowanych kołchoźników, a dotyczy byłych (niech mi wybaczą to słowo) partokratów, którzy uporczywie "nie dostrzegają" historii własnego narodu.

Henryk JUREWICZ

Szczuczyn

CZŁOWIEK I WIARA

CO TO JEST ŻYCIE WIECZNE?

Co oznacza stosowany często przez księży termin "życie wieczne"?

Czy to inaczej "zbawienie"? Terminem "życie wieczne" określamy ostateczny cel, dla którego człowiek został stworzony przez Boga. Jest to coś, co człowiek ma osiągnąć. Często zamiast określenia "życie wieczne" używa się w Kościele słowa "zbawienie". W języku potocznym stosuje się jeszcze jedno wyrażenie: "niebo". Mówi się, że człowiek żyje po to, aby "iść do nieba". Jest to zdanie bardzo nieprecyzyjne, gdyż sugeruje, że "niebo" to jakieś konkretne miejsce we wszechświecie, w którym gromadzą się wokół Boga aniołowie i ci, którzy dobrze żyli na ziemi.

Termin "zbawienie" również dzisiaj jest dla wielu ludzi niejasny. Zapytani, co to znaczy "osiągnąć zbawienie", często nie potrafią wytłumaczyć. Dlatego określenie "życie wieczne" uważane jest za najwłaściwsze i najwięcej mówiące współczesnemu człowiekowi.

Człowiek uważa życie za swoje podstawowe i najistotniejsze dobro. Żyć, to znaczy istnieć, być. Żyć to również mieć zapewnione wszystko, co do życia konieczne.

Przeciwieństwem życia, traktowanym jako jego nieustanne zagrożenie, jest śmierć. Człowiek instynktownie unika śmierci. Dlatego właśnie świadome narażenie się na śmierć traktowane jest jako bohaterstwo i dowód najwyższej odwagi życia za kogoś innego stanowi dowód największej miłości.

Wiarę w życie wieczne wyznajemy w każdą niedzielę i uroczystość podczas Mszy św. Ta prawda wiary znalazła się również w krótszym wyznaniu wiary, określanym jako "Skład Apostolski". W obydwu przypadkach znalazła się ona bezpośrednio po wyznaniu wiary w zmartwychwstanie ciała (w mszalnym wyznaniu wiary "oczekuję wskrzeszenie umarłych"). Wynika z tego, że obie te prawdy wiary są ze sobą bardzo ściśle powiązane.

Co mamy na myśli mówiąc w Kościele o "życiu wiecznym"?

Mówiąc najprościej "życie wieczne" to ludzkie istnienie, które nie jest niczym zagrożone (nie czyha na nie śmierć). "Życie wieczne" jest istnieniem posiadanym przez człowieka w pełni i przeżywanym z największą intensywnością. Jest ono Bożym darem, który człowiek może swoją wolną decyzją przyjąć albo odrzucić.

Człowiek przyjmując dar życia wiecznego, zgodnie z obietnicą zawartą w Objawieniu, będzie istniał w jedności z Bogiem i w jedności z ludźmi. Będzie wyzwolony (to właśnie oznacza "zbawienie") od zła i cierpienia, będących następstwem grzechu pierworodnego.Będzie miał udział w życiu samego Boga w Trójcy Świętej Jedynego. Zgodnie z tym, co napisał święty Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian, będzie Boga oglądał "twarzą w twarz" (1 Kor 13, 12), a więc bezpośrednio, będzie znał Boga, a nie tylko w Niego wierzył. To bardzo ważna różnica. Człowiek posiadający życie wieczne będzie niejako "zatopiony " w Bogu.

Biblijne obszary życia wiecznego podobne są do obrazów przedstawiających początek naszego świata. Stąd pojawiające się czasem jeszcze jedno określenie "życia wiecznego": mówi się, że ktoś "będzie w raju". Takie właśnie słowa wypowiedział Pan Jezus, umierając na krzyżu do Dobrego Łotra, który żałował za swoje grzechy.

Obrazy życia wiecznego w Starym i Nowym Testamencie są do siebie podobne. Będzie to niekończąca się radość (a nie "czas radości", gdyż w odniesieniu do życia wiecznego czas nie ma zastosowania), bliskość Boga, obfitość życiodajnej wody. Inny obraz przedstawia życie wieczne jako sytuację absolutnego pokoju między wszelkimi stworzeniami, w której "baranek zamieszka z wilkiem", "niemowlęta igrać będą na noże żmii", a ludzie "miecze przekują na lemiesze". Życie wieczne według Pisma Świętego to święto radości i pojednania, urzeczywistnienie nowego stworzenia nowe miasto święte - Jeruzalem, pełne piękna i bezpieczeństwa, którego centrum i istotę stanowi Bóg. On je rozświetla, On również z oczu ludzi żyjących życiem wiecznym "otrze wszelką łzę", gdyż nie będzie już ani śmierci, ani żałoby, ani krzyku, ani trudu.

Podsumowując wypowiedzi biblijne Sobór Watykański II w Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym "Gaudium et spes" o życiu wiecznym wypowiedział się następująco: " Pouczeni jesteśmy, że Bóg gotuje nowe mieszkanie i nową ziemię, gdzie mieszka sprawiedliwość, a szczęśliwość zaspokoi i przewyższy wszelkie pragnienie pokoju, jakie żywią serca ludzkie".

F. D. SUCHEDNIÓW

W NASZYM KOŚCIELE

Dzień dobry droga Redakcjo!

Mieszkam w Lidzie. Bardzo mi podoba się wasza gazeta i dlatego postanowiłam napisać do Was list. Chcę opowiedzieć Wam o naszym kościele w Lidzie pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Niepokalanej. Odbyła się u nas Misja Święta. Do naszego kościoła przyjechał ks. misjonarz. Misja trwała przez cały tydzień. W ciągu tygodnia ks. misjonarz pięknie i szczerze głosił Słowo Boże . Codziennie drzwi kościoła były otwarte dla wszystkich. Bardzo dużo ludzi przychodziło na Mszę Świętę. Także podczas Misji był udzielony Sakrament Bierzmowania. Przyjmujących Sakrament było około 400 osób. Pod koniec Misji Świętych był postawiony bardzo piękny krzyż, jako pamiątkę o tych przeżytych dniach. A jesienią 1993 r. do naszego kościoła był przeniesiony obraz Matki Boskiej Budsławskiej. Z rana zebrało się w kościele dużo ludzi, siostry zakonne i księża, a później wszyscy razem wyruszyli na spotkanie z Matką Bożą. A kiedy już obraz był postawiony w kościele na ołtarzu przez całą noc wszyscy się modlili i śpiewali pieśni. Na drugi dzień ołtarz był przeniesiony do Farnego kościoła. Dzięki Bogu , że On nam dał takich pracowitych i dobrych duszpasterzy. W 1993 r. była rozpoczęta budowa nowego kościoła. Wszyscy wierni pomagają w budowie świątyni.

Maria TARASIEWICZ

Lida

MODLITWA W DOMU

Jeden z moich bratanków, kiedy był mały, nie chciał się modlić do Anioła Stróża. Wtedy jego ojciec powiedział: jeśli nie chcesz, to ja ci opowiem jakby to było, gdybym uczył cię tej modlitwy. Następnego dnia chłopiec sam przyszedł prosić ojca, aby mu opowiadał, a po tygodniu modlił się samodzielnie.

W rodzinie, w pierwsze praktyki religijne, dzieci wdrażane są przeważnie przez matkę lub babcię. Jeśli w domu praktykowana jest wspólna modlitwa rodzinna, nie ma potrzeby podejmowania jakiejś specjalnej nauki pacierza. W sposób naturalny włączają się one w ten rytm, ucząc się różnych jej form. Widać to zwłaszcza w tych rodzinach, które włączyły się w ruchy czy wspólnoty apostolskie przy swoich parafiach. Atmosferę modlitewnej dynamiki, autentycznego zaangażowania religijnego przenoszonego stamtąd do domów, chłoną dzieci. Potrafią się modlić nie tylko formułkami wyuczonych pacierzy, ale spontanicznie, dając wyraz swym wewnętrznym doznaniom i potrzebom. Bardzo często zadziwiają szybkością uczenia się, podejmowania odpowiedzialności za ludzką wspólnotę i cały Kościół. Jest to bardzo istotne, zwłaszcza teraz, kiedy coraz częściej słychać, że modlitwa rodzinna przeżywa kryzys i pomijana jest nawet w rodzinach określających się jako wierzące. Nie może zatem być traktowana jako jeszcze jeden pośród wielu jej licznych obowiązków. Musi stać się potrzebą serca każdego z jej członków, szukaniem łączności z Bogiem, dzięki której wszystkie sprawy odnajdą swój sens i właściwe miejsce. Takiej modlitwy trzeba się stale uczyć, dorastać do niej, ku czemu w rodzinie jest najwięcej możliwości.

"Niezdolność do modlitwy - napisano w jednej z licznych na ten temat książek - czy też wręcz jej zanik, jest religijnym zawałem serca dzisiejszego chrześcijaństwa. Jeśli możliwy tu jest jakiś ratunek, to tylko przez odnowę modlitwy. Wielu ludzi osiągnęło bowiem zbawienie bez sakramentów, ale zapewnie nikt nie dostąpił go bez modlitwy".

ANNA

CREDO

Nie wierzę w takiego Boga, który jest gdzie indziej - w Boga dalekiego, obojętnego, nieczułego.

Wierzę w takiego Boga, który jest wrażliwy na najdrobniejszy podmuch radości, jak również ludzkiego bólu - Boga, który opłakuje śmierć swego przyjaciela i raduje się z odnalezienia jednej zagubionej drachmy.

Nie wierzę w takiego Boga, który mnie śledzi i potępia. "Jeżeli nasze serce nas potępia, Bóg jest większy niż nasze serce".

Wierzę w Boga miłości, który działa przeciwko prawu, jeżeli prawo działa przeciwko człowiekowi. On nie dąży do tego, by ograniczać moją wolność. On wprowadza mnie na trudną drogę odwagi i odpowiedzialności.

Wierzę w takiego Boga, który biednych i odziedziczonych czyni bohaterami Ewangelii i pierwszymi gośćmi swego Królewstwa.

Wierzę w takiego Boga, który pała gniewem wobec niesprawiedliwego porządku społecznego i zachęca mnie do przełamywania barier zła.

Nie wierzę w takiego Boga, który jest smutny i posępny.

Wierzę w takiego Boga, który obiecuję szczęście, który zaprasza mnie do radości i do tańca, i prosi mnie, abym nie pozwolił umrzeć Jego świętu. Takiego Boga : weselącego się, darzącego radością i wolnością, nie mogli znieść ci, którzy wszędzie węszą herezję, zazdrośni o swoją władzę, sami będą więźniami własnych przykazań.

(Tłum. z franc. Jan Gerłowski OMI)

Tylko ten,kto w cierpliwości trwa przed milczącym Bogiem- a może trzeba będzie trwać bardzo długo - modli się prawdziwie.

Kard. Josef RATZINGER

JESTEM POLAKIEM

Jestem Polakiem, polską mam duszę.
I polskie serce w piersi mej bije.
Polską krew, polskie nazwisko noszę.
Z polskiej - em ziemi wyrósł i żyję.
Polski mnie ojciec, matka zrodziła,
Pierś swą za pierwszy pokarm
mi dała,
Polskim pacierzem mówić uczyła,
Polską mnie pieśnią wykołysała.

Jestem Polakiem, po polsku czuje
Kocham nad życie polską ojczyznę,
Wszystko co polskie kocham, szanuję.
Jak drogą, świętą ojców spuściznę.
Jestem Polakiem: do mnie należy,
Przeszłość i przyszłość mojej Ojczyzny,
Chętnie za wolność Polski, Macierzy,
Oddałbym mienie, życie, krew, blizny.

Antoni KUCHARCZYK

Poeta chłopski i grajek wiejski

ŚWIĄTYNIA - MĘCZENNIK

Każda świątynia ma swoją historię. Ma ją i kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Marii Panny w Dziśnie. Świątynia ta jest obecnie w stanie ruiny.

Historia katolickiej parafii w Dziśnie jest związana z wielokrotnym pobytem króla Stefana Batorego, który przybył do miasteczka w 1579 r. na przegląd swoich wojsk przed pochodem na Wschód. Po zwycięstwie założył on w 1581 r. w Dziśnie parafialny kościół i przekazał go połockim jezuitom. Później ten kościół w 1882 r. spłonął.

W czasie panowania króla Zygmunta II Wazy, dziśnieński starosta Józef Korsak dał pozwolenie na przejazd do Dzisny z Połocka franciszkanów, którzy w 1630 r.zbudowali drewniany kościół. Później w 1733 r. na miejscu drewnianego Krzysztof Malkiewicz-Chechłowski wzniósł teraźniejszy murowany budynek franciszkańskiego kościoła. Kościół ten niejednokrotnie był rujnowany. Pierwszy raz to się zdarzyło podczas pochodu wojsk Napoleona, na pamiątkę czego w fasadzie świątyni zostały wmurowane francuskie kule armatnie. W 1831 r. w czasie powstania miasto było w rękach powstańców. Rosyjskie wojsko z drugiej strony Dźwiny ostrzeliwało z armat oddziały polskie, był uszkodzony kościół. Do dziś zachowały się jako pamiątka w ścianie ołtarzowej trzy rosyjskie pociski.

Po upadku powstania 1863 r. władze rosyjskie rozpoczęły prześladowania katolików. Kościół parafialny zbudowany jeszcze przez Stefana Batorego został przerobiony na cerkiew prawosławną. O.O. Franciszkanie z Dzisny byli wypędzeni, a ich kościół stał się parafialnym.

W czasie ostatniej wojny miasto Dzisna zostało zrujnowane, kościół uszkodzony. Po wojnie wierni chcieli swoją świątynię odnowić, lecz władze miejscowe nie zezwoliły. W 1951 r. zakazano zbierać się na modlitwy i nabożeństwa w odpowiednio przysposobionym budynku ochronki kościelnej, gdzie przed wojną mieszkały siostry zakonne i dzieci-sieroty. Ksiądz Ziralko zmuszony był wyjechać do sąsiedniej parafii Mikołajewskiej, stamtąd do Łużek, gdzie wkrótce go uwięziono. Po wyjściu z więzienia wyjechał do Polski.

W takich to okolicznościach dziśnieńska o wielowiekowej historii parafia przestała istnieć. Wielu parafian z tego powodu wyjechało, nieliczni pozostali byli zmuszeni za posługą religijną udawać się do miejscowości odległych o dziesiątki kilometrów.

W 1958 r. władze miejscowe postanowiły całkowicie zburzyć świątynię. Sprowadzeni w tym celu saperzy zdołali zburzyć jedynie dach i sufit, ściany nawet nie pękły.

Zasługuje na uwagę taki niecodzienny przypadek. W piękny słoneczny dzień, dzieci miejscowej władzy, po egzaminach maturalnych, bawiły się przed kościołem. Zaczęły strzelać do figurki Matki Bożej, ustawionej w niszy nad wejściem do świątyni. Dwoje nie trafiło, natomiast Wołodia Sorokin trafił w paluszek ręki i odbił, z czego był bardzo zadowolony. Następnie udali się do Dźwiny, by się wykąpać. Raptem na jasnym niebie pojawiła się mała chmurka, zabłysła błyskawica, zagrzmiało raz jeden i Sorokin padł rażony przez piorun. Na mogile tego "zucha" ustawiono pomnik, który też został rozbity przez piorun.

Po tych wypadkach znów wezwano saperów. Zburzono przednią ścianę z figurką Matki Bożej, zburzono piwnice, jednakże nie zdołano zburzyć pozostałe trzy ściany, które stoją do dziś bez jednego pęknięcia, podczas gdy w domach mieszkańców pękały szyby i rysowały się murowane ściany.

Władze zmuszone były zaprzestać tej haniebnej roboty.

W takim opłakanym stanie kościół-męczennik pozostaje do dziś.

W 1991 r. wierni rozpoczęli odradzać parafię. Na początku modlili się pod ścianą zniszczonej świątyni, potem w mieszkaniu, później w państwowym domu i jednocześnie zbierali składki na odbudowę kościoła. Za uzyskane środki oraz dzięki pomocy organizacji i kołchozów została odnowiona zakrystia i część kościoła, gdzie teraz odbywają się nabożeństwa. Zawdzięczając ofiarności ojca Roberta Krzywickiego mamy możliwość prawie co niedzielę i w święta uczestniczyć w mszy św.

Teraz musimy odnowić mogiły księży na przykościelnym cmentarzu. Jest to bardzo trudna sprawa. Swego czasu jedna poważana przez sowieckie władze osoba nie znalazła w Dziśnie innego miejsca na budowę domu jak właśnie na tym cmentarzu. Na mogiłach księży stoją dziś zabudowania gospodarcze (o kilka metrów od ścian świątyni).

Dziśnieńska parafia rzymsko-katolicka jest najstarsza w naszej miejscowości. Parafianie gotowi są oddać wszystkie swoje siły i środki na jej odrodzenie, na odbudowę swojego kościoła-męczennika. Jednak nastały ciężkie czasy, kiedy wszystko zżera inflacja. Nie tracimy jednak nadziei, że jeżeli nie my, to przynajmniej nasze dzieci i wnuki będą się modlić w nowej pięknej świątyni p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP.

Parafianie Dzisny.

CZŁOWIEK I WIARA

U PARAFIAN ŚWIRA

W czasach smutnych i ponurych gdy szalał terror ateistyczny kościół w Swirze został zamieniony na filie zakładów zbrojeniowych. W momencie przekazania wiernym był w stanie przerażającym.

Dzisiaj, po pracochłonnych i kosztownych remontach, kościół jest pięknie odnowiony, okna zdobią witraże o bardzo wysokim poziomie artystycznym.

Ludzie garną się do kościoła, odnawia się życie religijne a z nim, miejmy nadzieję, ruszy i odrodzenie narodowościowe miejscowych Polaków.

T.M.

Na zdjęciach: kościół w Świrze; podczas Mszy Świętej, ksiądz Wojciech Lemański
Fot. Michał ANISZCZENKO

Czy Zachód uchyli drzwi?

Setki tysięcy osób, szukając ucieczki od ubóstwa i wojny, próbują osiedlić się w Europie Zachodniej, w której rządy coraz niechętniej przyjmują uchodźców. Taka sytuacja niepokoi przedstawicieli Europejskiej Caritas, koordynującej pracę różnych katolickich instytucji pomocy społecznej, którym utrudnia się niesienie pomocy cierpiącym ludziom. Nadto przedstawiciele Caritas wypowiadają się stanowczo przeciwko narastającej fali przemocy wobec obcokrajowców.

Jedynie mały procent z 18.1 miliona uchodźców z całego świata szuka schronienia w Europie Zachodniej. Ich liczba nie jest w stanie zmienić religijnych i kulturalnych tradycji danych regionów. W 1992 r. tylko 557 tysięcy osób znalazło azyl w Europie Zachodniej.

Ks. Luigi Di Liegro, dyrektor Caritas diecezji rzymskiej, powiedział, że Włochy przyjęły tylko kilku uchodźców politycznych, lecz " z powodu masowego napływu Albańczyków w 1991 r. ciągle myślą, że zarzuceni są prośbami o azyl". Po upadku komunizmu w Albanii do granic włoskich przybyło w sumie 20 tysięcy jej mieszkańców. Prawie wszystkich odesłano z powrotem, uważając ich za uchodźców gospodarczych, a nie politycznych, którym przysługuje azyl w tym kraju. Włochy mają jedne z najostrzejszych przepisów imigracyjnych i w całym 1992 r. udzieliły azylu jedynie 2.5 tys. osobom. Dla porównania w Niemczech w tym czasie przyjęto 438 tysięcy uchodźców.

Z 2.2 miliona osób zmuszonych do opuszczenia swoich domostw w dawnej Jugosławii zaledwie 370 tysięcy znalazło czasowe schronienie w innych krajach europejskich; reszta nadal musi przemieszczać się z obawy przed działaniami wojennymi.

Już w 1992 r. Europejska Caritas wezwała do "szerszego otwarcia drzwi dla imigrantów i ludzi szukających azylu".

ODPUST ŚW. JERZEGO W PRZEŁOMIE

Odpust św. Jerzego 23 kwietnia przypomina nam nasze dziecinne i młode lata, kiedy był on u nas bardzo uroczyście obchodzony. Jakie to były szczęśliwe i radosne czasy. Mieliśmy kościół i klasztor Ojców Kapucynów pod wezwaniem św. Jerzego i Imienia Maryi. Ludzie ze wszystkich stron ciągnęli do naszego kościoła, do cudownego obrazu Matuchny Przełomskiej i św. Jerzego. Ale przyszły straszne czasy. Komunizm, prześladowanie, wszystko zniszczyli bolszewicy, klasztor zabrano, a kościół rozwalili i spalili, a to święte miejsce porosło już lasem. My ze łzami w oczach opowiadamy swoim wnukom, że tu na tym miejscu stał kościół i klasztor.

Ale u Pana Boga nie ma nic niemożliwego . Przyjechał w nasze strony ks. Stanisław Gawlik, dowiedział się o naszym Przełomie i po tylu latach smutku i rozgoryczenia odprawił pierwszą Mszę św., wygłosił piękne kazanie o tym, że najważniejsze, aby kościoła w duszach ludzi nie zniszczyli, a nowy kościół wkrótce wybudujemy. Nie mogliśmy w to uwierzyć, ale człowiek może wszystko z Tym, który nas umacnia. Dziś mamy już postawiony skromny mały kościółek, za pomocą Bożą i oczywiście dzięki staraniom naszego kochanego ks. Stanisława za co z całego serca szczerze mu dziękujemy. I chociaż nasze pokolenie rozsiane jest po całym świecie, chcemy przez waszą gazetę "Głos znad Niemna" zaprosić na odpust św. Jerzego do Przełomu, byśmy mogli być razem chociaż duchowo. Jeśli można chcę przywitać naszą Matuchnę słowami, jak kiedyś przy odsłonięciu obrazu śpiewali Matce Najświętszej:

Witaj Nam witaj
O Przełomska Pani
Pragną Ci złożyć
Hołd twoi poddani
Niosąc przed tron Twój
Na znak dziękczynienia
Wszystkie swe żale,
Radości, cierpienie!

Władysława LEWSZYK

Bóg jest prawdą. I kto szuka prawdy, szuka Boga, choćby o tym nie wiedział.
Edyta STEIN

Nic mi nie zabierasz
wszystko należy do Ciebie
ale...
daj kamyk
bym nie więziła
w dłoniach powietrza
daj liść
bym czuła
puls doskonałości
daj czułą nitkę światła
bym zszyła brzegi
zbyt wiele?
Rosnę pod korą
czule opiekując się
myslą
o TOBIE

Małgorzata SKWAREK

O JĘZYKU W KOŚCIOŁACH RAZ JESZCZE

W Ustawie o mniejszościach narodowych jest wyraźnie zapisane, że mniejszości narodowe mają prawo użytkowania języka ojczystego nie tylko w życiu codziennym, lecz również i przy sprawowaniu obrzędów religijnych.. Dzisiaj ludzie wierzący powinni sami decydować w jakim języku będą sie modlić, tylko oni i nikt inny nie może o tym decydować. Dlatego niezrozumiałą rzeczą jest fakt, że władze ingerują w te sprawy.

Podczas świąt Bożego Narodzenia w radiu i telewizji o tym święcie mówiło się mimochodem, cedząc informację przez zęby: wiadomo, przemilczeć - nie wypada, a na głośnik - nie jest pożądane...

Natomiast o prawosławnych kolędach mówiono przez dwie doby, i Filaret zwracał sie do wiernych, lecz nie w języku białoruskim a rosyjskim. On może.

Świąteczne orędzie Biskupa Aleksandra Kaszkiewicza było w języku białoruskim. Czyżby on nie miał prawa zwracać się do wiernych w języku ojczystym. Jak to byłoby przyjemnie Polakom usłyszeć język polski z ust naszego "białoruskiego" biskupa. Osobiście uważam, że lepiej byłoby zrezygnować z wystąpienia, niż iść na kompromis.

Religia zawsze była w awangardzie naszej polskości. Natomiast za pośrednictwem języka białoruskiego w kościołach duchowieństwo, czy chce tego czy nie, sprzyja asymilacji ludności polskiej, zamieszkałej na terenie Białorusi i jednocześnie traci swój autorytet wśród Polaków. Nie raz słyszy się, że młodzież nie rozumie języka polskiego. Wybaczcie, państwo, na Białorusi w urzędach, szkołach, instytucjach był powszechnie używany język rosyjski, a nie białoruski. Młodzież należy uczyć. Znajomość języka określa przynależność narodową, bez języka naród nie może istnieć, wynarodowi się i zginie. Mówienie, że młodzież nie rozumie języka polskiego jest kłamstwem. Wiem to z własnego doświadczenia. Urodziłem się we wschodniej Białorusi, język polski słyszałem tylko od dziadka i babci. Środowisko, w którym żyłem, było "mieszanką".. I kiedy po latach usłyszałem język polski, prawie wszystko zrozumiałem. Teraz nieźle czytam po polsku, rozmawiać w takim wieku (63 lata) jest trudno. Trzeba rozpoczynać od podstaw. Pięćdziesięcioletnia okupacja zrobiła swoje.

Należy odradzać nasz piękny język, kulturę, tradycje. Nasze dzieci i wnuki to nasza przyszłość. W kościołach nauka religii powinna odbywać się wyłącznie w języku polskim, dzieci łatwo się uczą (przykład - moja wnuczka, 3.5 roku).

W naszym kościele (Lida, parafia Słobódka) pracuje ksiądz Igor, zagorzały zwolennik białorusizacji Kościoła. Ludzie starsi są zbulwersowani. Ciągle stara się wmówić młodzieży, że nie są Polakami, a katolikami - Białorusinami. Rozmawia z młodzieżą wyłącznie w języku białoruskim.

Godna pochwały jest jego postawa patriotyczna wobec Białorusi i języka białoruskiego, lecz nam Polakom w kościele potrzebni są księża-Polacy z ich entuzjazmem patriotycznym.

Uważam, że ZPB powinien zwrócić na to uwagę. ZPB i Kościół powinni współdziałać uzgadniając swe stanowiska, tylko wówczas będziemy mieli pozytywne wyniki.

Białoruscy neobolszewicy dobrze rozumieją cechy polskiego charakteru narodowego, szczególną religijność narodu i wykorzystują to przy białorusizacji Kościoła. (Nie wiem dlaczego, ale w Cerkwi tego nie robią). Nie możemy się na to zgodzić, gdyż może to doprowadzić do powszechnej białorusizacji Kościoła, zapoczątkuje to koniec naszego Odrodzenia i stworzy zagrożenie naszemu istnieniu jako mniejszości etnicznej. Potomkowie nam tego nie wybaczą.

Szkoda również, że ostatnio osłabły więzi kulturowe z Macierzą. Tak się chce odczuwać poparcie bratnich serc w Polsce.

Należy zawsze pamiętać czym się kończy przymusowa asymilacja i niech to będzie przestrogą.

Wiktor LAUDAŃSKI

Lida

WSPOMNIENIA

Grażyna Lipińska

JEŚLI ZAPOMNĘ O NICH...

ODCINEK XIII

NIEMCY

Na szosę wyrywają się zmorotyzowane wojska niemieckie. W awangardzie pędzą motocykle - po dwa w szeregu - jedna dwójka za drugą: jest ich kilkadziesiąt par. Wiszą nad nimi towarzyszące im samoloty myśliwskie. Motocykliści w czarnych mundurach, w czarnych pelerynach.

- Szatany... szatany... - zgrzyta zębami Genia i zasłania oczy.

Po dłuższej chwili ze zgrzytem, szczękiem i warkotem wtaczają się czołgi. Suną z otwartymi włazami przez ulice jak na paradzie. Bezpośrednio za czołgami ciągnie zmorotyzowana armia niemiecka, samochody...samochody... Jedne znikają za czołgami, inne wjeżdżają na boczne uliczki i podwórza i tam zatrzymują się. Żołnierze zeskakują na ziemię, rozchodzą się po domach, rekwirują większe pomieszczenia. - Raus! Raus! Na te okrzyki w trzy minuty domy pustoszeją. Pochylone figurki mężczyzn, kobiet, dzieci uciekają w popłochu. Niemcy pośpieszają ich kopniakami. Jeszcze nie strzelają, nie mordują, ale terroryzują swym wyglądem, krzykiem i gestami. W rękach niektórych podniesione szpicruty, wspaniała broń na cywilów, którzy od pierwszego spotkania z "panami świata" powinni poczuć się psami.

Tak jak i wczoraj bose, obdarte, owrzodzone i zmęczone kontynuujemy wędrówkę na zachód. Spotykamy grupę byłych więźniów, którzy ocaleli z pogromu i wyrwali się z rąk bolszewickich w niespotykany gdzie indziej sposób. Naczelnik ich konwoju był bardziej ludzki, czy też bardziej przedsiębiorczy od innych. Zdobył kilka ciężarówek, na które ładowano maruderów zamiast ich rozstrzeliwać, jak czyniono to z nami i więźniami dziesięciu innych kolumn. Jednak przyszedł moment, kiedy nad pędzonymi przez niego więźniami zawisła pewna śmierć. Kurier z Moskwy przywiózł rozkaz likwidacji politycznych. Nie trzeba było robić selekcji, bo cały ten etap składał się z będących jeszcze pod śledztwem aresztantów politycznych. Naczelnik rozkazał wszystkim lec na polance. Leżących otoczyli konwojenci z wycelowanymi lufami rkmów. Naczelnik wolno podarł na strzępki otrzymany od kuriera papier, a potem - zamiast rzucić rozkaz strzelania - wyrwał rewolwer zza pasa i sam się zastrzelił. Przerażeni tym i zdezorientowani konwojenci pouciekali, a 1200 uratowanych cudem więźniów rozeszło się małymi grupkami po lasach i drogach.

Naprzeciw nam posuwa się w szybkim tempie wspaniale uzbrojone i zorganizowane wojsko niemieckie. Pędzą samochody z żołnierzami, niektóre zatrzymują się - żołnierze oczyszczają szosę, ustawiają w szeregi porzucone przez bolszewików czołgi i armaty, strącają do rowów pogruchotane samochody i wozy, naprawiają nawierzchnię drogi, remontują słupy i przewody linii elektrycznych. Wszystkie najdrobniejsze kółeczka olbrzymiej machiny wojennej grają zgodnie. Każda mrówka niemiecka wie, co i jak ma robić dla swojego państwa-mrowiska.

Ludnośc białoruska patrzy na żołnierzy niemieckich jak na przybyszów z obcej planety. Nie ma z nimi wspólnego języka, ale nie boi się ich. Na razie domy i chaty przy głównych traktach są narażone na rekwirowanie przez wojska niemieckie drobiu i prosiaków - o ile w ogóle chata sowieckiego obywatela posiada takie dobra.

Nocujemy w budynku szkolnym. Przyjmuje nas młoda białoruska nauczycielka. Odwiesza ze ścian i wyrywa z książek portrety Stalina , Lenina, Marksa i innych wodzów rewolucji i rzuca na ognisko rozpalone na placu szkolnym. Pomaga jej tłum dzieci. Żeby i Niemcom dostało się - Genia śpiewa swoje ulubione: - "Hej partyzanci majora Hubala..." i uczy tej pieśni młodzież białoruską. Jednym słowem - hajda na Hitlera! Hajda na Stalina! Pełną piersią wdychamy swobodę wyrażania swych uczuć. Najgłośniej przyśpiewuje i najwięcej cieszy się młoda nauczycielka pastwiąc się ciągle nad wizerunkami Stalina. - Jestem córką kołchoźników - tłumaczy nam.

W Mińsku nie ma śladu beztroskiego nastroju kołchozów. Niemcy zaraz po zajęciu miasta kazali wszystkim mężczyznom zebrać się na placu. Popędzili ich stamtąd za jakieś ogrodzenia, otoczyli wojskiem i trzymali bez jedzenia i wody. Kobiety ponad głowami żołnierzy niemieckich rzucały im żywność i odzież. Po dwóch dobach zatrzymani zostali wypuszczeni i powrócili do domów. Ale te dwie doby niepewności i strachu wystarczyły, aby obudzić w Mińszczanach rozczarowanie i nieufność do nowych władzców. A potem pierwsze fakty nieludzkiego obchodzenia się Niemców z jeńcami bolszewickimi wzniecają wśród tych, co mają bliskich w wojsku sowieckim, solidarność z Czerwoną Armią i jednocześnie gniew i niechęć w stosunku do Niemców.

Pierwsze bicze niemieckie, które spadły na bezbronnych jeńców sowieckich, pierwsze strzały , które położyły ich trupem zadecydowały o przyszłej klęsce Niemiec. Ja z Genią - niby to obce, ale darzone zaufaniem miejscowych ludzi, patrzymy na Niemców nie tylko ze zgrozą i oburzeniem jak na okrutnych drapieżników, ale i z politowaniem jak na obłąkańców, którzy swą głupotą i nikczemnością sami sobie kopią grób pod nogami.

Spotykamy w Mińsku dużą grupę jeńców pędzonych batogami przez Niemców. W oczach i postawie żołnierzy jest tyle pogardy, wstrętu i złości do tych "Brudnych tchórzów" poddających się setkami tysięcy. W postawie jeńców - zmęczenie i przygnębienie, w ich oczach pierwsze przebłyski nienawiści. Naokoło pełno kobiet, wołają coś do jeńców, pytają o swych bliskich, rzucają głodnym chleb. Konwojenci niemieccy odpędzaja ich smaganiem bykowców, a do jeńców odpowiadającym kobietom lub schylających się po rzucany chleb, strzelają bezlitośnie. Rozstrzeliwują też utrudzonych, którzy nie mogą dotrzymać kroku całej kolumnie. Ranni i trupy zostają na drodze. Kobiety unoszą ich i uprowadzają do swych domów.

CDN

EPITAFIUM

NAPISANE KU CZCI ADAMA LENKIEWICZA ZAMORDOWANEGO W 1940 R. W M. KALININIE (TWER).

Kochany Adasiu, opuściłeś ten świat
przez kaprys rozwścieczonej bandy.
Będziesz w sercach naszych kwitł
jak najcudniejszy kwiat,
Ty, człowieku wyższej rangi.
Przy każdym wspomnieniu o Tobie
Łzy wyciska ból i tęsknota
Ty w Miednoje we wspólnym grobie,
w który wrzuciła Cię hołota.
Adasiu drogi, gdy Cię wrzucono
miedzy kolegami-trupami
co wtedy myślałeś?
Na pewno w myślach żegnałeś się
z nami
Serce Twe drgnęło ostatni już raz,
myśl błyskawicznie przemknęła Ci
w głowie
i przez niedługi już czas
znalazłeś się w Miednoje we
wspólnym grobie.
Do końca życia mojego
Będę pamiętać o Tobie,
Kochanego brata mojego,
tak postanowiłam to sobie.
Bóg Najwyższy pomógł Ci znieść
te cierpienia
I na pewno przyjął Cię do siebie,
Bo byłeś przykładem męk tych
znoszenia.
Boże, sprawiedliwy przyjmij go
w Niebie.

Drogiemu bratu
Siostra Helena SZOŁOMICKA
Pińsk

CZŁOWIEK, KTÓREGO LOS NIE OSZCZĘDZAŁ

Człowiek o barwnym życiorysie, któremu los nie oszczędził żadnych niespodzianek, Aleksander Szaroch ma obecnie 77 lat i mieszka w Oszmianach.

Dane mu było zwiedzić i poznać całą Europę, żyć w wolnej Polsce i wolnej Białorusi, jest żywą legendą czasów pokoju i czasów wojny, łagrów i niewoli, przykładem bezsilności człowieka wobec reżymu władzy, wobec nieprawomyślności.

Przed II wojną światową mieszkał w Powarkach w pow. Dzisna woj.wileńskie, pracował w gospodarstwie rodziców. W 1938 r. powołany do wojska, legionista, Pułk Piechoty Legionów Józefa Piłsudskiego, 4 kompania, legitymacja osobista nr. 62, odbywał służbę wojskową w Wilnie.

Nie posiadał zdjęcia do legitymacji, więc w miejscu fotografii odcisk palca.

Po zajęciu Wilna przez Sowietów, w 1939 r. pułk rozwiązano i pan Aleksander Szaroch powrócił do domu.

W 1941 r. zmoblizowany ponownie w Dokszycach, lecz z obawy przed Niemcami, znów uciekł, nie miał ochoty nikogo zabijać.

Tak relacjonuje swoją opowieść z tego okresu.

Do wschodu słońca Niemcy spali, a w tym czasie partyzanci sowieccy spalili kościół i chociaż komendant krzyczał bić Niemców, pan Aleksander nie rwał się do walki. W mieście toczyła się bitwa, ale w kilku kolegów uratowali rannego w walce i schowali się przy torze kolejowym aby przeczekać. Po strzelaninie przéskoczył przez mur i uciekł do mieszkających w pobliżu krewnych, chciał szybko wracać do domu.

Krewny dał ładnego konia z jasną grzywą, aby szybciej mógł dojechać do Powarki, lecz przyjechał do Szantor, a na drogę wychodzi kobieta, która rozpoznała swojego konia, zaczęła prosić p. Aleksandra, żeby jej go zwrócił i uprosiła. Tymczasem sąsiad opowiedział Niemcom, że p. Aleksander był u partyzantów i znów go zabrali, ale potem sprawdzili dane i wypuścili do domu.

Do 1943 r. przebywał w domu, pracował z rodzicami i rodzeństwem, ale znów zmobilizowali go Własowcy w Radziłonowie i zawieźli za Dokszyce, aby walczył z partyzantką sowiecką. Nie rwał się do tej walki, to znów Niemcy zabrali go jako powożącego na obławę przeciwko partyzantom.

Był koniuchem, przewoził na wozie miny, które Niemcy zakładali w pobliżu Królewszczyzny. Nie mógł wymigać się od udziału w wojnie.

Pech , a może przypadek zrządził,że zachorował na tyfus i odtąd zaczęły się wędrówki p. Aleksandra po Europie. Najpierw był szpital w Głębokiem, gdzie w czasie pobytu dostał aż odleżyn, potem przewieziono chorego do Wilna, następnie do Warszawy a stamtąd do Rachenbach, gdzie przeżył bombardowanie.

Potem, gdy już wyzdrowiał, Niemcy pociągiem zabrali go do Włoch i tam znowu był koniuszym w Bolonii, potem Neapolu. W 1944 r. widział, że idą Amerykanie i jest polskie wojsko, poszedł do Ankony i wstąpił do polskiego wojska. Rosjanie, którzy z nim służyli wstępowali do wojska rosyjskiego. Polacy przywieźli go do kompanii i posłali na kurs szoferów. Jeździł Fordem w II korpusie, na własne oczy widział Andersa.

Po zakończeniu wojny z Italii przewieziono go do Anglii skąd w 1945 r. wrócił do Polski.

Nawet w Siemiatyczach ożenił się, chciał prowadzić gospodarstwo, ale polska milicja zainteresowała się nim jako wrogiem ludu. Odebrano mu dokumenty i wywieziono do Warszawy. Przesiedział tydzień. Potem była Legnica, Brześć, Mińsk - więzienie i sąd w Połocku. Proces odbywał się z paragrafu 58,1a i skazano go na 25 lat więzienia i 5 lat w zawieszeniu.

Po wyroku był Smoleńsk, Orsza, Moskwa, Piotropawłowsk, Czelabinsk, Karaganda, gdzie w łagrze przesiedział 5 lat, a był to rok 1951.

Za dobre spawowanie i wytężoną ponad siły pracę 7 osobowa Komisja w Karagandzie badała ponownie sprawę p. Aleksandra Szarocha zadając pytania:

- Dlaczego uciekłeś z partyzantki? Odpowiadał szczerze:

- Ojciec był chory musiałem pomagać w gospodarstwie.

- A czemuś nie uciekł od Niemców?

- Byłem chory na tyfus, nie mogłem uciekać.

Szacowna komisja z ułaskawienia zdjęła 10 lat.

Po śmierci Stalina w łagrach zrobiło się lżej. Zdjęli numery, można było swobodniej poruszać się, rozmawiać. Wrócił do Oszmiany w 1956 roku. Komisja zwolniła więźnia. Dali dokument "Sprawka N 063083 Ministerstwo SSSR. Vnutrennich Dzieł"

Ożenił się po raz drugi, dochował dzieci, mieszka w Oszmianach, uśmiecha się do życia, pogodnie patrzy w przyszłość, lecz los nie był dla niego łaskawy, chociaż pozwolił mu poznać kawał świata, doświadczyć życia w doli i niedoli, wplątał go w sam środek wydarzeń i napiętnował.

Opracowała M. ŚWIGOŃ

Pamieć o wojnie

Plebańce to nieduża wieś, która liczy tylko 13 domów. Dużo domów spaliło się w czasie wojny, gdy Niemcy cofali się na Zachód. Do naszej wsi przyjechała mała,"rozbita" jednostka, była u nich kuchnia, kilka armat, konie i to wszystko zmieściło się w naszej stodole i częściowo w krzakach. Chyba ktoś doniósł o pobycie Niemców w naszym domu, ponieważ niedługo potem zaczęła się prawdziwa strzelanina, na nasze szczęście pociski nie trafiły w nasz dom, chociaż dookoła wszystko się paliło.

Postanowiliśmy porozmawiać z jednym z niemieckich oficerów, chcieliśmy się dowiedzieć co mamy robić . Ku naszemu zdziwieniu jeden z nich zaczął rozmawiać z nami po polsku i powiedział, że najlepszym wyjściem dla nas była ucieczka do lasu. Przed odjazdem zabraliśmy krowę, zaprzęgliśmy wóz i pojechaliśmy. Widocznie zauważyli nas nasi "oswobodziciele", ponieważ dopóki nie zniknęliśmy za pogórkiem strzelano po nas, kule gwizdały nam koło uszu. Przenocowaliśmy u krewnych, którzy mieszkali niedaleko, pociski tam nie dolatywały, dlatego mieliśmy trochę spokoju. Wczesnym rankiem usłyszeliśmy dochodzące ze wsi krzyki, strzelaninę i zobaczyliśmy palące się domy. Jak później dowiedzieliśmy się spalone cztery domy , zginęło 18 żołnierzy rosyjskich. Dopiero wieczorem ośmieliliśmy się wrócić do domu. Z Niemców zostało tylko trzech młodych chłopców, byly to łącznościowi. Kiedy, obawiając się tego, że od sąsiednich domów ogień przerzuci się na nasz, postanowiliśmy powynosić sanie, wóz i inne drobiazgi. Przyszli oni nam z pomocą. Później jeden z nich pokazał nam łańcuszek z medalikiem, który nosił na szyi, i powiedział, że jest katolikiem. Widocznie chcieli, żebyśmy źle o nich nie myśleli, faktycznie nie wszyscy byli okrutni i bezlitośni. Zdarzyło nam się spotkać z przeciętnymi żołnierzami, którzy byli na siłę zaciągnięci do wojska. Gdy przyszliśmy nazajutrz, już ich nie było. Drzwi były szczelnie pozamykane. Niedługo potem, wpełzło ruskie wojsko jak błoto, od którego na sercu lżej się nie zrobiło, a nawet na odwrót.

Po wojnie kilka rodzin wyjechało do Polski, kilku gospodarzy przeniosło się do Brasławia i Wilna. Dzisiaj nas, Polaków, została mała garstka. Z całej wsi jedynie nasza rodzina należy do Brasławskiego Oddziału ZPB, prenumerujemy "Głos znad Niemna", gorzej jest z telewizją polską. Niestety, nie odbieramy programu polskiego "Nad Niemnem". Próbowaliśmy zbierać podpisy z prośbą o nadawanie tego programu na naszych terenach, niestety wszystko bez skutku. Dlaczego nasz Szanowny Rząd stawia taki opór, czy coś się zmieni w tej sprawie?

Z uszanowaniem Helena TUREK
Plebańce
Obwód Witebski

Od redakcji: Kierownictwo ZPB niejednokrotnie pertraktowało do Republikańskiego Komitetu Telewizji i Radia z prośbą o transmisję programu polskiego "Nad Niemnem" na terenie całej Białorusi. Niestety, miejscowy Grodzieński ośrodek telewizyjny z przyczyn technicznych nie potrafi transmitować programu na inne obwody. Odbierają go tylko w obwodzie Grodzieńskim i Brzeskim. Dlatego prosimy Was, nasi drodzy Czytelnicy, jeżeli zależy wam na odbieraniu programu polskiego, o zwracanie się do Białoruskiego Komitetu Telewizji i Radia, z prośbą o transmitowanie programu na kanale republikańskim.

25, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

10.05, 21.35. Пад купалам Сусвету. **10.15, 20.25.** Пяць хвілін на жарты. **10.20.** «І не пакіну цябе...». Міжнародная праграма. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Пап-Ц!» TV. **14.30.** Каралеўскае паляванне. **15.30.** Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. **16.05.** Рэспубліканскія спаборніцтвы «Кубак федэрацыі коннага спорту Беларусі». **16.55.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Тэлеклуб «Пошук». **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **18.10.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.45.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Вытворчасць і закон. Прамае ўдзел старшыні вышэйшага гаспадарчага суда Беларусі, прэзідэнт саюза юрыстаў Беларусі У. В. Бойка. Прамая лінія. **19.50.** Экалогія і мы. (Гр.). **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Надвор 'е. **21.55.** Студыя «Тэлесябрына». **22.00.** Спартыўны тэлеклуб [illegible]. **22.20.** «Марыя [illegible]» [illegible] Беларускага тэлебачання. **23.20.** НІКа. **23.35.** Радавод.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17.00, 20.00, 23.00. Новости. **17.25.** Миниатюра. **17.40.** Документы и судьбы. **17.45.** Гол. **18.20.** Премьера худ. телесериала «Горячев и другие». 24-я серия. **18.50.** Мужчина и женщина. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Театр+TV. Две главы одного романа. **21.45.** Большой театр Большого театра. Творческий вечер Зураба Соткилавы. **23.10.** Пресс-экспресс. **23.15.** Ночная жизнь городов мира. **23.55.** Дневник чемпионата мира по хоккею.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Семь нот в тишине. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Ваше право. **8.40.** Мульти-пульти. **9.10.** «Городок». Развлекательная программа. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Бизнес в России. **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Новая линия. **16.35.** Спасение 911. **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** Петербургские истории. Встреча с Т. Дорониной. **18.25.** Носталькин. **19.25.** Подробности. **19.35.** Детектив по понедельникам. «Дельта форс команда II». **21.25.** Без ретуши. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Поет Европа. **23.00.** Экран криминальных сообщений. **23.10.** Аниматека. **23.55.** Кинолегенды. [illegible]

ПОЛЬША-I

13.10. Программа дня. **13.15.** «Семейный альбом». Сериал на английском языке. **13.40.** Английский язык для детей. **13.45.** Программа для подростков. **14.30.** Школы в Европе. **14.50.** Артисты — детям. **15.10.** Реклама двигатель торговли. **16.25.** Ближе к Европе. **16.55.** Программа дня. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** [illegible] программа. **18.40.** Домашний юрист. **19.00.** Сериал пр-ва Англии. **19.30.** Театр. [illegible] **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** Театр. [illegible] **22.25.** Прямо из Бельведера. **22.40.** Миниатюры. **22.45.** Репортаж. **23.40.** Лексикон польской развлекательной музыки. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.30.** «Без конца». Фильм пр-ва Польши. **02.15.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

15.00. Публицистическая программа. **15.50.** Программа для детей. **16.20.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Тележурнал. **17.40.** Обзор кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.05.** «Ночные заседания». Сериал пр-ва США. **21.35.** Автомобили. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры второй программы представляют. **23.00.** «Воспоминания». Фильм пр-ва США. **00.30.** Марафон трезвости. **01.00.** Панорама. **01.05.** Ночь и стресс. **01.20.** Реггей. **02.00.** «Ночные заседания». Сериал пр-ва США.

26, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Дзелавая хроніка. **8.20, 21.30.** Пад купалам Сусвету. **8.30, 23.20.** Надвор 'е. **8.40.** Пяць хвілін на жарты. **8.45.** «Таямніцы старажытных пячор». Дак. фільм. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. [illegible] **13.10.** Тэлеклуб «Гу-гу». **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** Да 50-годдзя вызвалення Беларусі. Дак. фільмы. **14.40.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. **16.40.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Тэлепракаліка Мінска, Гомеля, Брэста, Кіева, Гродна, Віцебска. **18.00.** Дзелавая хроніка. **18.10.** Абласныя навіны. (Віцебск). **18.25.** «Тэледыялог». Міжнародны год сям 'і у Гродне. **18.45.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **19.00.** Пад знакам «Ч». (Час, Чарнобыль, чалавек). Тэлерадыёмарафон. **19.20.** Як назавуць нашчадкі гэты дзень. Прамае ўдзел намеснік старшыні Савета Міністраў Беларусі старшыня Дзяржкамчарнобыля Рэспублікі І. А. Кенік. Прамая лінія. **20.20.** Пад купалам «Ч». Тэлерадыёмарафон. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 1-я серыя. **23.35.** НІКа. **23.45.** Канцэрт-рэквіем. «Ахвярам чарнобыльскай катастрофы».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00, 20.00, 23.05.** Новости. **8.20.** Веселые нотки. **8.40.** Премьера худ. телефильма «Петербургские тайны». 6-я серия. **9.40.** Дни армянской культуры в Москве. **10.10, 16.10.** 440 герц. **10.50, 23.15.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** [illegible] прошлому. **14.25.** Предприниматель. **15.10.** Дело. **15.20.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **15.50.** Волшебный мир, [illegible]. **16.50.** Азбука собственника. **17.25.** Планета. **17.45.** «Петербургские тайны». 6-я серия. **18.45.** За строкой протокола. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** [illegible] **21.00.** Премьера телефильма «Похитители воды». **22.20.** Хит-парад Останкино. **23.25.** «Окно в ночь». Художественно-публицистическая программа. **23.55.** Дневник чемпионата мира по хоккею.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** «Сталкер чернобыльской зоны». Док. фильм. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Без ретуши. **9.20.** [illegible] **15.20.** Мульти-пульти. **15.40.** Там-там новости. **15.55.** Похождения ваучера. **16.15.** Новая линия. **17.00.** Путь к согласию. **17.10.** Хозяин. **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** [illegible] **18.40.** [illegible] **19.25.** Подробности. **19.35.** Домашний экран. Премьера худ. телефильма «Санта-Барбара». 309-я серия. **20.25.** Шестое чувство. **21.05.** «Я — лидер». **21.25.** [illegible] Виктора Астафьева». **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Поет Европа. **23.00.** Экран криминальных сообщений. **23.10.** Телетеатр России. [illegible]

ПОЛЬША-I

13.10. Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для детей. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Наша Балтика. **14.50.** Кухня. **15.05.** Клуб домашнего компьютера. **15.20.** 5-2-1-контакт. **15.45.** Свет математики. **16.00.** Риск с нами. **16.15.** Камни не с той земли. **16.30.** Джойстик. **16.55.** Программа дня. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Семейная передача. **18.45.** Репортаж. **19.05.** «Кролик Бугс». Мультсериал пр-ва США. **19.20.** [illegible] **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Повесть о Хорватии». Фильм пр-ва Югославии. **22.50.** Сейсмограф. **23.10.** Что нового? **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.20.** Необычные биографии. **01.20.** После полуночи. **02.05.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

12.05. Калифорнийский блокнот. **12.15.** Программа о животных. **12.45.** Отчизна. **13.00.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Водовороты жизни». Фильм пр-ва Франции. **15.00.** Специальная линия. **15.50.** Марафон трезвости. **16.20.** Краковские легенды. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Публицистическая программа. **17.45.** Отчизна. **18.10.** Католическая программа. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** Публицистическая программа. **21.40.** Репортаж. **22.00.** Панорама. **23.30.** «Клещи». Фильм пр-ва Франции. **01.05.** Панорама. **01.10.** «Старые приятели». Сериал пр-ва Голландии.

27, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам Сусвету. **8.20.** Надвор 'е. **8.30, 13.40.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. **9.30.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 1-я серыя. **10.50.** Аэробіка. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **14.20.** [illegible] **15.00.** Планета людзей. **16.05.** [illegible] для школьнікаў. **16.25.** На музычных паралелях. **17.15.** Дапамажыце мне, людзі». Трагічны лёс СвятланыГулевіч са Слоніма. **17.40.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.00.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **19.00.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «КНГК» Карамболь. **19.35.** «Крэда». Праграма для дзелавых людзей. **19.55.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Адказы на пытанні гледачоў. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Пяць хвілін на жарты. **21.40.** Кантакт, адрасы, прапановы, інфармацыя. **21.45.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 2-я серыя. **23.05.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам Сусвету; Надвор 'е; НІКа; «Пачвара». Мультфільм для дарослых; Рок-айленд-шоу.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00, 20.00, 23.20.** Новости. **8.20.** Сорока. **8.40.** Премьера худ. телефильма «Петербургские тайны». 7-я серия. **9.40.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10,30, 15.50.** Джем. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Пресс-экспресс. **11.30.** Благовест над Парижем. **14.25.** Предприниматель. **15.20.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом». 34-я серия. **16.50.** Загадка СБ. **17.25.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **17.45.** Документы и судьбы. **17.55.** «Петербургские тайны». 7-я серия. **18.55.** Лидер. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** В гостях у Муслима Магомаева. **21.20.** Футбол. Лига чемпионов. Полуфинал. «Милан» (Италия) — «Монако» (Франция). **23.20.** Футбол. Лига чемпионов. Полуфинал. «Барселона» (Испания) — «Порту» (Португалия). **00.00.** Дневник чемпионата мира по хоккею.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Доброе утро. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.30.** Утренний концерт. **8.45.** Домашний экран. Худ. телефильм «Санта-Барбара». 309-я серия. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Студия «Рост». **15.50.** Там-там новости. **16.05.** Новая линия. **16.50.** Премьера док. фильма «Женщины мира». 13-я серия. **17.20.** Праздник каждый день. **17.30.** Наш сад. **18.00.** Экспоцентр представляет.**18.10.** L-клуб. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Санта-Барбара». 310-серия. **20.25.** Никто не забыт. **20.30.** Путь к согласию. **21.05.** Площадь искусств.**22.00.** Репортер. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Поет Европа. **23.00.** Кинотеатр повторного фильма. «Три дня Виктора Чернышева».

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи. **14.30.** Орфография. **14.45.** На замойской земле. **15.10.** Поэтическая программа. **15.40.** Художники молодой Польши. **15.55.** Поэтическая программа для детей. **16.10.** Каталог памятников. **16.20.** Небо на земле. **16.45.** Майское солнце. **16.50.** Какая школа? **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Экологическая программа. **18.40.** Репортаж. **19.05.** «Пароль: люблю тебя». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.20.** Спортивная студия. **23.10.** 30 лет фестивалю студенческой песни. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.20.** «Мстители». Фильм пр-ва США. **01.55.** Ночное чувство без бутылки.

ПОЛЬША-II

13.00. Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** Спортивная студия. **15.00.** «Яносик». Сериал пр-ва Польши. **15.50.** Артистическая программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.25.** Животные вокруг нас. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** Кто ты есть? **18.05.** Публицистическая программа. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.35.** Документальный фильм. **21.00.** «Дела Роси О 'нейл». Сериал пр-ва США. **21.45.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.35.** Экспресс репортеров. **23.05.** «Работающая женщина». Сериал пр-ва США. **23.30.** Тропинки души. **00.00.** Спортивная студия. **01.30.** Артистическая программа.

28, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Пад купалам Сусвету. **8.20.** Надвор 'е. **8.30, 20.25.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** «Крэда». Праграма для дзелавых людзей. **8.55.** Фільм-канцэрт. **9.15.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 2-я серыя. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Развітанне». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.40.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. **16.10.** Майстэрня. **16.40.** Радавод. **17.30.** Асацыяцыя дзіцячай прэсы прадстаўляе: «Непаседа». **17.40.** Фонд «Дзецям Чарнобыля» і яго дзейнасць. **18.00.** «На цёплай зямлі». Кінанарыс. **18.10.** Абласныя навіны. (Гродна). **18.25.** Размова з нагоды. Дапамога былым вязням». (Гр.). **18.35.** «Лёс і людзі». Выпрабаванне А. Іванова. **19.00.** Зачытайце маё пісьмо... **19.05.** Дзедка за рэпку. **19.30.** Роднае слова. **20.00.** Пазіцыя ўрада. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Семнаццаць імгненняў вясны». 3-я серыя. **22.50.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам Сусвету; «Дзесяць мінут плюс стагоддзе». Перадача 1-я; Надвор 'е; НІКа; Міжнародны турнір па кікбоксінгу; Баскетбол. Чэмпіянат Беларусі. РТІ-1 — РТІ-2. 2-гі тайм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО».

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Обзор рынка недвижимости. **8.00, 17.00, 20.00, 23.10.** Новости. **8.20.** Мультфильм. **8.35.** Премьера худ. телефильма «Петербургские тайны». 8-я серия. **9.35.** «В мире животных». **10.10, 16.10.** ... До 16 и старше. **10.50, 23.20.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Футбол. Лига чемпионов. Полуфинал. «Барселона» (Испания) — «Порту» (Португалия). **14.25.** Предприниматель. **15.20.** Премьера мультфильма «Приключения Тома Сойера». **15.50.** Выступает ансамбль «Казачья вольница». **16.50.** Технодром. **17.25.** За кулисами. **17.45.** Документы и судьбы. **17.55.** «Петербургские тайны». 8-я серия. **18.55.** Кинопанорама. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Лотто «Миллион». **21.15.** Фильмы режиссера Л. Бунюэля. «Призрак свободы». **23.30.** Академия. **00.00.** Дневник чемпионата мира по хоккею.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Устами младенца. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25, 15.20** Мульти-пульти. **8.35.** Поехали! **8.45.** Домашний экран. Худ. телефильм «Санта-Барбара». 310-я серия. **9.35.** Телегазета. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Там-там новости. **16.15.** Новая линия. **17.00.** Будни. **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** В мире авто- и мотоспорта. **18.25.** Своя игра. **19.25.** Подробности. **19.35.** «Санта-Барбара». 311-я серия. **20.30.** На политическом олимпе. **21.25, 23.00.** Чемпионат России по футболу. «Спартак» (Москва) — «Динамо-Газовик» (Тюмень). 1-й и 2-й таймы. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.55.** Поет Европа, **23.50.** Кинолегенды. «Вивьен Ли».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейский и прокурор». Сериал пр-ва США. **11.55.** Музыкальная программа. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Быть красивой. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи.**14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Документальный фильм. **15.00.** Не только динозавры. **15.20.** Животные мира. **15.50.** Через моря и льды. **16.15.** Выстрел в десятку. **16.35.** Как быть молодым, красивым и здоровым. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.45.** Рапорт. **19.05.** Документальный сериал. **19.30.** Католический журнал. **20.00.** Музыкальная программа. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Полицеский и прокурор». Сериал пр-ва США. **22.00.** Правительственный журнал. **22.15.** Только в первой программе. **23.00.** Развлекательная программа. **23.25.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Музыкальная программа. **00.25.** Рука Сталина. **01.25.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

12.00. Панорама. **12.05.** Герои вестерна. **12.55.** Студия второй программы. **13.00.** Время испытания. **13.30.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «ЕСД»». Фильм пр-ва Польши. **15.40.** Рок-рапорт. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Зорро». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Мультихобби. **17.55.** В тени Кремля. **18.30.** «Любовь и дипломатия». Сериал пр-ва Канады. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.30.** Профессия— любитель. **21.00.** Люблю кино. **22.00.** Панорама. **22.25.** Налоги. **22.30.** Спортивная студия. **22.40.** Историческая программа. **23.00.** «Ария». Фильм пр-ва Англии. **00.25.** Люблю кино. **01.00.** Панорама. **01.05.** Люблю кино.

29, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10.** Дзелавая хроніка. **8.20, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.30, 23.30.** Надвор 'е. **8.40, 20.25.** Пяць хвілін на жарты. **8.45, 13.40.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. **9.30.** «Семнаццаць імгненняў вясны». Маст. фільм. 3-я серыя. **10.45.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» Карамболь. **11.20.** Рок-айленд-шоу. **12.25.** Мультфільмы. **13.15.** Пазіцыя ўрада. **13.30.** Навіны. **14.25.** Еўрапейскі калейдаскоп. **14.55.** Педагагічны экран. Вышэйшая адукацыя: канцэпцыя развіцця. Прамая лінія. **15.55.** Вобраз. **16.55.** Тэлебом. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Мелодыі вясёлкавы вянок... **18.00.** Дзелавая хроніка. **18.10.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.20.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Эпіцэнтр. Дзяржаўнае будаўніцтва суверэннай Беларусі.**19.45.** Веснік гарсавета. (Гр.). **20.10.** Студыя «Тэлесябрына». **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Таміра» прапануе фільмы кінарэжысёра К. Занусі. «Ахоўныя колеры». **23.40.** НІКа. **23.55.** Баскетбол. Чэмпіянат Беларусі. РТІ-2 — «Энка». 2-гі тайм. **00.40.** «Я+я». Мужчына і жанчына.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.15. Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Мультфильм. **8.00, 17.00, 20.00, 23.00.** Новости. **8.20.** 50х50. **9.35.** Футбол. На пути к Уэмбли. **10.30, 18.15.** Америка с М.Таратутой. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20, 22.50.** Пресс-экспресс. **14.25.** Предприниматель. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** «Ты, Россия моя». Концерт участников фестиваля национальных искусств. **15.50.** Фильм — детям. «Билет в один конец». **16.20.** Алеся и компания. **16.50.** Азбука собственника. **17.25.** Новости культуры. **17.40.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** В клубе детективов. Премьера худ. фильма «Ден Огаст». 1-я серия. **21.45.** Человек недели. **22.05.** В поисках утраченного. **23.10.** Музобоз. **23.50.** Авто-шоу. **00.00.** Дневник чемпионата мира по хоккею.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Время деловых людей. **7.30.** Клуб «Желтая подводная лодка». **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.25.** Мульти-пульти. **8.30.** Поехали! **8.50.** Домашний экран. Худ. телефильм. «Санта-Барбара». 311-я серия. **9.40.** Крестьянский вопрос. **15.20.** Там-там новости. **15.35.** Знакомьтесь: хор «Благовест». **16.00.** Телегазета. **16.05.** Военный курьер. **16.20.** Новая линия. **16.50.** Дисней по пятницам. **17.45.** Праздник каждый день. **17.55.** Нахимовцы. **18.30.** Обычное дело. **18.45.** Киномарафон. «Богини любви». **19.25.** Подробности. **19.35.** Киномарафон. «Анна». Худ. фильм из цикла «Богини любви». **21.25.** «К-2» представляет: «Поцелуй в диафрагму». **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Поет Европа. **23.00.** «Кабаре «Околесица». **23.55.** Ночной сеанс. «Битва трех королей». 4-я серия.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Ребенок четверга». Фильм пр-ва США. **12.40.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для молодежи. **14.30.** Английский язык. **14.45.** Люди и политика. **15.00.** Тележурнал. **15.15.** В защиту своего мнения. **15.30.** Телепластикон. **15.45.** В калейдоскопе. **16.05.** Совершенные, несовершенные. **16.20.** Если не Оксфорд, то что? **16.45.** Лексикон демократии. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Публицистическая программа. **18.40.** Тележурнал. **19.00.** Свидание «в темную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** Тележурнал. **22.35.** Дело для репортера. **23.15.** Музыкальная программа. **00.00.** Новости. **00.15.** Музыкальная программа. **00.25.** «Последний курс». Фильм пр-ва США. **02.05.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

12.00. Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Трижды искусство. **12.40.** Развлекательная программа. **13.00.** Культурно-публицистическая программа. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **14.50.** Музыкальная программа. **16.00.** Тележурнал. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультфильм. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Улететь отсюда». Сериал пр-ва США. **18.20.** Музыкальная программа. **18.45.** Телетурнир. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спортивная студия. **22.40.** Развлекательная программа. **23.15.** «Остановка Аляска».Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. «Дни мести». **01.00.** Панорама. **01.05.** Международный День танца. **02.10.** «Улететь отсюда». Сериал пр-ва США.

30, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам Сусвету. **8.20.** Надвор 'е. **8.30, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** «Таміра» прапануе фільмы кінарэжысёра К. Занусі. «Ахоўныя колеры». **10.20.** «Здароўе». Аздараўленне і адпачынак дзяцей летам. **11.20.** Тыдзень планеты. **11.35.** «У імя ўваскрэсення». Дак. фільм. **11.45.** 20 мінут рэдактара. **12.05.** Дзесяць запаведзяў. Перадача 3-я. **12.35.** «Сталіца». Тэлечасопіс. **12.55.** Творчасць Зміцера Марозава. **13.45.** «Мой маленькі поні». Мультфільм (ЗША). **14.15.** Акадэмічны час у акадэмічным тэатры. **15.15.** Вас выклікае Спартландыя. **16.35.** «Залатая дзесятка». Рэспубліканскі конкурс маладых палітыкаў. Фінал. **18.25.** «Чарапашкі ніндзя». Мультфільм. 1-я серыя. **19.00.** Фірма «Эмір» прадстаўляе: «Выдатныя маркі аўтамабіляў». **19.35.** «Нов і К»-топ-10. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** «Зоркі» на экране. «Футбаліст». **23.20.** НІКа. **23.35.** Вялікдзень. Трансляцыя ўсяночнай з Мінскага свята-духавага кафедральнага сабора.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20. Утренняя разминка. **6.35.** Субботнее утро делового человека. **7.10.** В мире моторов. **7.40.** «Слово пастыря». Нравственная проповедь патриарха Алексия Второго о Великой субботе и предстоящем светлом празднике Пасхи Христовой. **8.00.** «Марафон-15» — малышам. Межгосударственная телерадиокомпания Мир представляет. **8.30.** Тик-так. **9.00.** Премьера док. телесериала «Галерея первых персон». Фильм 1-й. «Президент Республики Исландия». **9.35.** «Другие». Телеочерк об армянском этносе. **10.05.** Утренняя почта. **10.35.** Смак. **10.50.** Веди. **11.20.** Палитра. **11.40.** Помоги себе сам. **12.10.** «Сердца трех». Худ. фильм. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Встреча для вас.**15.20.** В мире животных. **16.00.** Любовь с первого взгляда. **16.40.** До и после. **17.30.** «Коламбия Пикчерс» представляет премьеру худ. фильма «Человек на все времена». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.00.** Новости плюс. **20.45.** Хоккей. Чемпионат мира. СборнаяГермании — сборная России. 2-й и 3-й периоды. **23.10.** Новости. **22.20.** Пасха Христова. Трансляция богослужения из Богоявленского кафедрального собора г. Москвы.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 21.20. Вести. **7.25.** «О чем вы молитесь, сестры мои». Док. фильм. **7.55.** Студия «Рост». **8.25.** Парламентская неделя. **8.55.** Живая старина. **9.25.** Пилигрим. **10.10.**Обратный адрес. **11.00.** Премьера телеэкрана. «Ныне прославися сын человеческий». **12.35.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Большой хоккей. **13.50.** Мир и война. **14.20.** Козырная дама. **14.55.** «К-2» представляет: «Звезды» Америки. **15.25.** Премьера док. фильма «Россия молодая». 5-я серия. **16.25.** Футбол без границ. **17.20.** Никто не забыт. **17.25.** Мастера. **18.15.** Праздник каждый день. **18.25.** Устами младенца. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Мать Иисуса». **20.55.** Мир дому сему. **21.40.** Автомиг. **21.45.** Спортивная карусель. **21.50.** Поет Европа. **22.00.** Конкурс песни Евровидения.

ПОЛЬША-I

8.00. Информационно-хозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** Мнения и эмоции. **9.25.** Все об огороде. **9.50.** Программа дня. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** 5-10-15. **12.00.** Подводная одиссея капитана Кусто. **12.45.** Люди и события. **13.00.** Новости. **13.10.** Сцены и образы. **13.40.** Телетурнир. **14.15.** Спортивная студия. **15.00.** Мультфильмы Диснея. **16.15.** Весенне MTV. **16.40.** Телетеатр. «Незнакомка». **17.45.** Приглашение в телетеатр. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Музыкальная программа. **19.10.** «Бевер ли Хилз». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.00.** Польские зоопарки. **21.15.** Развлекательная программа. **22.00.** Конкурс песни Евровидение-94. **01.00.** Новости. **01.10.** Спортивная суббота. **01.30.** «Кид Галахад». Фильм пр-ва США. **03.10.** «Мой сын Джонни». Фильм пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Репортаж. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** Такие одинокие. **10.20.** Урок языка глухих. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Видимое, невидимое. **11.00.** День танца. **11.10.** Польские фамилии. **11.40.** Развлекательная программа. **12.00.** Большой танец. **13.00.** Академия польского кино. «Прыжок». **14.35.** Репортаж. **15.00.** Письмо из Европы. **15.20.** День танца. **15.30.** Спортивная студия. **16.20.** День танца. **16.25.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Большая игра. **17.55.** Программа на вечер. **18.05.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.30.** Репортаж. **18.55.** Студия второй программы. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Школа лгунов. **20.40.** Варшавские дни балета. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.35.** «Последний поезд». Вестерн пр-ва США. **00.05.** Концерт. **01.35.** Панорама. **01.40.** Рок-ночь.

1, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.25, 20.35. Пад купалам Сусвету. **8.35, 21.00.** Пяць хвілін на жарты. **8.40, 18.20.** «Чарапашкі ніндзя». Мультфільм. 1-я і 2-я серыі. **9.15.** MTV. **9.45.** Аэробіка. **10.20.** Вялікдзень у вёсцы ГацукіСлуцкага раёна. **11.40.** Слова на Вялікдзень. Выступленне мітрапаліта Мінскага і Слуцкага патрыяршага экзарха ўсяе Беларусі Філарэта. **11.55, 14.40.** Вялікдзень. Сутрэчы ў студыі «Існасць». **13.25.** Вяскоўцы. **13.55.** Паміж намі, жанчынамі... **16.10.** «Усе мы родам з дзяцінства». І Рэспубліканскі тэлевізійны фестываль юных талентаў (Гомель і Гомельская вобласць). Частка 1-я. **17.40.** Прэм 'ера дак. фільма Беларускага тэлебачання «Каго любіш — выбірай». **17.50.** Гінес-шоу. **18.55.** Каралеўскае паляванне. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.10.** «Сінема» прадстаўляе: «Нячаеў вярнуўся». Маст. фільм. (Францыя). **23.05.** Не забудзьцеся ўключыць тэлевізар. **23.15.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «КІМ» (Віцебск) — «Дынама» (Мінск).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00. Утренняя разминка. **7.15.** Концерт в Смольном соборе. **7.45.** Спортлото. **8.00.** С утра пораньше. **8.30.** Звезды фольклора России. в программе «Пасхальный благовест». **9.45.** Пока все дома. **10.15.** Спортивная гимнастика. Чемпионат мира. **11.00.** Утренняя звезда. **11.50.** Премьера худ. фильма «По закону джунглей». 1-я серия. **КТВ-1 и канал «Франс интернасьональ» представляют.** **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера док. фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** Премьера фильма «Время Мираба». **15.15.** Цирк. **15.50.** Премьера мультфильмов «Кот Феликс», «Настоящие охотники за привидениями». **16.45.** Панорама. **17.25.** Живое дерево ремесел. **17.30.** Новости. **17.45.** «Тому, кто с верой и любовью». Праздничный концерт. **19.00.** Телелоция. **19.10, 20.10.** Премьера худ. фильма «Графиня Шереметева». 1-я и 2-я серии. **21.00.** Воскресенье. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Алла Пугачева всречает гостей.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **7.25.** «И слышно было вдалеке...» Док. фильм. **7.50.** Мульти-пульти. **8.30.** «Светлое Христово воскресение», Док фильм. **9.00.** Доброе утро, Европа! **9.30.** Танцевальный марафон. **10.20.** Аты-баты... **10.50.** Коробка передач.**11.05.** Дневной сеанс. «Щен из созвездия гончих псов». **12.15.** «Мне осталась одна забава...» А. Малинин. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Кипрас Мажейка. **14.00.** Ретро-шлягер. **14.30.** Время миру. **14.50.** Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Сан-Марино. **17.00.** Волшебный мир Диснея. **18.00.** Праздник каждый день. **18.10.** У Ксюши. **19.25.** Премьера телеэкрана. «А был ли каротин?» 1-я серия. **20.50.** Аншлаг и К. М. Евдокимов. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Концерт Мадонны в Сиднее.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.55.** Программа дня. **10.00.** Программа для детей. **10.25.** Тележурнал для детей. **10.35.** Телеутро. **11.10.** «Домик в прерии». Сериал пр-ва США. **12.00.** Документальный сериал. **12.50.** Телетеатр для детей. **13.50.** Телеконцерт пожеланий. **14.20.** С камерой среди зверей. **15.05.** Перец и ваниль. **15.55.** «Спокойный участок». Комедия пр-ва Англии. **17.25.** Репортаж. **17.40.** Антенна. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия Колби». Сериал пр-ва США.**19.20.** Публицистическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Новости. **21.10.** «Круглый стол». Сериал пр-ва США. **22.10.** Спортивное воскресенье. **23.15.** Программа кабаре. **00.10.** Концерт. **01.05.** «Автостопович». Фильм пр-ва США. **02.40.** «Утерянная память». Фильм пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30. Эхо недели. **9.00.** Мультсериал. **9.25.** Фильм для глухих. **10.15.** Слово на воскресенье. **10.20.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Документальный фильм. **11.50.** Студия второй программы. **12.00.** Европейский концерт. **14.00.** «Маркиза Анжелика». Фильм п-ва Франции. **15.55.** Путешествие во времени и пространстве. **16.45.** Студия второй программы. **17.00.** Панорама. **17.10.** Приветствие. **17.25.** Комедийный сериал пр-ва США. **17.50.** Артисты детям. **18.35.** События недели. **19.00.** Звезды тех лет. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Развлекательная программа. **21.00.** Мультфильм. **21.05.** Публицистическая программа. **22.00.** Необитаемый остров. **23.15.** «Сладкая свобода». Комедия пр-ва США. **01.05.** Панорама. **01.10.** Концерт. **02.30.** Джаз-программа.

RELAKS • ROZRYWKA • HUMOR

MIASTA POLSKI

PRUSICE. Fot. Stefan ARCZYŃSKI

RODY SZLACHECKIE

ADAMOWICZE

Adamowicze - to prastara rodzina lechicka, rozgałęziona po województwach podlaskim, wileńskim, mińskim, witebskim słonimskim. Około 1520 roku Kazimierz Adamowicz był właścicielem Borejkowszczyzny w powiecie wileńskim, w 1528 figuruje w źródłach archiwalnych Batko Adamowicz, bojarzyń eiszyski; w 1615 roku Jerzy w powiecie oszmiańskim; w 1618 Paweł, woźny powiatu oszmiańskiego, właściciel majętności Pałusz. W 1644 r. spotykamy w annałach ziem wschodnich Rzeczypospolitej Stefana Adamowicza, dozorcę majątków wojewody i starosty mścisławskiego Mikołaja Waleriana z Ciechanowca Ciechanowickiego.

"Linia genealogiczna familii Adamowiczów herbu Leliwa" z 1819 roku wywodzi ten ród od Krzysztofa (koniec XVI w.), właściciela majątku Adamowszczyzna w województwie wileńskim "nad rzeką Oloszą położonego", który pozostawił po sobie syna Jana oraz wnuków Kazimierza, Jana i Stanisława. Na linii widzimy siedem pokoleń rodu (do roku 1816). (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Litwy w Wilnie, F. 391, z. 9, nr. 292).

W większości używali Adamowiczowie herbu Leliwa, w sposób następujący opisywanego przez "Herbasz Orszański" z 1775 roku: "ma być księżyc na nowiu, nie pełny, do góry rogami obrócony, we środku jego gwiazda o sześciu rogach; w polu błękitnym; księżyc powinien być złoty; na hełmie pawi ogon, na nim także księżyc

Jak zaświadcza jednak Dworzecki Bohdanowicz w niewydanym "Herbarzu szlachty litewskiej", zamieszkali w powiecie wiłkomierskim Adamowiczowie używali również herbów Podkowa i Poraj.

Na zdjęciu: Herb Leliwa

MIŁOŚĆ WŚRÓD ZWIERZĄT

To zagadnienie od dawna interesuje badaczy zwierzęcych obyczajów. Wiadomo, że wśród zwierząt pary, które nie rozstają się przez całe życie, wspólnie wychowując potomstwo, są też takie, których związek trwa krótko, przez jeden tylko sezon.

Czy zwierzęta potrafią okazywać sobie czułość? Na Zachodzie ukazała się książka "Kissing Animals" ("Całujące się zwierzęta"), autorstwa Claudii Todtman. "Całowanie nie jest czymś zastrzeżonym tylko dla ludzi"- pisze autorka. I daje liczne przykłady tego, że pocałunki i czułe objęcia, jako wyraz sympatii lub pociągu seksualnego, znane są licznym gatunkom zwierząt. Nawet ryby łączą swoje pyszczki, ptaki dziobki. Widziano całujące się kangury, słonie całują się trąbami, foki czule łączą swe pyszczki, drapieżne leopardy obejmują się nawzajem łapami, jak zakochana para, żyrafy ocierają się o siebie długimi szyjami. Badaczka Jane Goodal, która wiele lat spędziła w Parku Narodowym Gombe w Tanzanii, obserwując życie małp, wielokrotnie widziała czułe pocałunki małpich par. Niektóre z człekokształtnych wręcz wpijają się sobie namiętnie w usta - lub raczej pyski.

Są jednak gatunki, które swe zainteresowanie samicami wyrażają w sposób brutalny, goniąc je, bijąc - póki nie ulegną: takie poskudne obyczaje mają lwy i niektóre gatunki niedźwiedzi.

MYŚL TYGODNIA:

Ładne czasy nastąpiły! Najpiękniejszym prezentem jest już to, kiedy człowiekowi nic nie zabiorą.

Żarko PETAN

URODA NA TALERZU

Niewiele osób zdaje sobie sprawę, że po zakupy środków służących do upiększania można pójść do sklepu z warzywami i owocami. Czasami bowiem kłopoty z wyglądem to skutek niedoboru witamin, który może objawić się następująco:

A - wrażliwość na światło, tzw. kurza ślepota, wysuszona skóra, wypadanie włosów,

B 1 - bóle głowy, uczucie osłabienia, słabość mięśni, zaburzenia trawienia i układu nerwowego, łamliwość paznokci,

B2 - znaczne przemęczenie wzroku, pieczenie pod powiekami, osłabiona ostrość widzenia, tworzenie się zajadów, łojotok, pękanie śluzówki warg,

C - brak apetytu, uczucie zmęczenia, krwawienie dziąseł, bladość cery, osłabienie paznokci,

D - u dzieci zaburzenia wzrostu kości i zębów, skłonność do krzywicy, u dorosłego - łamliwość kości.

PIOSENKA NA ZAMÓWIENIE

WOJENKO, WOJENKO

1. Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani,
że za tobą idą, że za tobą idą chłopcy malowani.

2. Chłopcy malowani, sami wybierani,
wojenko, wojenko, wojenko, wojenko,
cóżeś ty za pani?

3. Na wojence ładnie, kto Boga uprosi,
żołnierze strzelają, żołnierze strzelają,
Pan Bóg kule nosi.

4. Lecą kule, lecą, lecą kule żwawo,
która cię dogoni, która cię dogoni,
to zapłacisz krwawo.

5. Wojenko, wojenko, cóżeś tak szalona,
kogo ty pokochasz, kogo ty pokochasz,
jeśli nie leguna.

6. Wojenko, wojenko co za moc jest w tobie,
kogo ty pokochasz, kogo ty pokochasz,
w zimnym leży grobie.

MOTORYZACJA

O N A

Prowadzi się dobrze, daję słowo. A ile może sprawić zadowolenia? To wie tylko ten, kto ją miał. Jest trochę jak kotka. Mięciutka, zaokrąglona, ale uzbrojona w ostre pazurki. Tylko od ciebie zależy czy je pokaże. Bo charakter ma - krótko mówiąc - drapieżny.

Nie, nie masz się czego obawiać. Prowadzona wprawną ręką jest uległa i posłuszna. Jeżeli jednak pofolgujesz jej choć na moment, rozluźnisz się, zdekoncentrujesz - gotowa jest wyciąć ci niezłego psikusa. Nie jest to partnerka na deszcz i niepogodę. Wyłącznie na słoneczne dni. Najlepiej więc czuje się w Kalifornii i na Florydzie, i tam jest zresztą najczęściej widywana. Lubi Lazurowe Wybrzeże i Włoską Rivierę. Za to na północy - w Szwecji, Norwegii a nawet w Niemczech jest raczej rzadkim gościem.

Co najbardziej wyróżnia ją spośród innych? Chyba to że będąc zazwyczaj skryta, potrafi się błyskawicznie otworzyć. Tu znów wszystko zależy od ciebie. Musisz nauczyć się z nią postępować. W przeciwnym wypadku nigdy się przed tobą nie odkryje.

Jeśli nie jesteś człowiekiem zamożnym, ustabilizowanym zawodowo - w ogóle nie zawracają nią głowy. Nigdy jej nie zdobędziesz. Pozbądź się wszelkich złudzeń. Gruby portfel jest niezbędny. Toteż te tysiące chłopców na całym świecie, które marzą o tym, by dorwać się do niej choć na chwilę, muszą zadowolić się oglądaniem fotosów drukowanych w czasopismach. Popatrzeć na zdjęcie przypięte do ściany - przosze bardzo. Ale zbliżyć się do niej - co to, to nie.

Jeżeli to, czego już się o niej dowiedziałeś przestraszyło cię, albo - w co nie wierzę - zniechęciło do niej, to uspokój się. Jeśli stanie się już twoja, będzie ci wierna i mało wymagająca. Może się zdarzyć, że interes wezwie cię nagle za granicę. Odwiezie cię, bez szemrania, na lotnisko, choćby w środku nocy i cierpliwie poczeka na twój powrót.

Jednego możesz być pewny. Kiedy pojawicie się razem na ulicy, wielu się będzie za wami oglądać. Dostrzeżesz w tych spojrzeniach i podziw dla niej i zazdrość wobec siebie. Uwierz, nie jest to przykre. Poczuj się pewniej, zniknie gdzieś twoja nieśmiałość.

A wszystko to sprawi ona. Ona - nowa Honda CRX VTi. Pojemność silnika - 1595 ccm, moc - 160 KM, prędkość maksymalna - 210 km/godz. Najbardziej charakterystycznym elementem tego modelu jest składany dach. Wprawny kierowca może go zdjąć w kilkanaście sekund i schować do bagażnika. Honda CRX szczególnie popularna jest w Kalifornii i na Florydzie.

W.M.

RÓŻNE RÓŻNOŚCI

Najcięższym dzwonem na świecie jest Car Kołokoł, odlany w roku 1735 w Moskwie. Waży on 198 ton, jego wysokość wynosi 5,87 m, średnica 5,9 metra, grubość ściany 60 cm. Kołokoł stoi na postumencie na dziedzińcu Kremla od roku 1836 - i nidgy nie dzwonił!

Bursztyn, który - jak wiemy - jest skamieniałą żywicą wymarłych drzew iglastych, rzadko osiąga duże wymiary. Największy na świecie bursztyn znajduje się w Muzeum Historii Przyrody w Londynie i waży 15.25 kg. Nosi nazwę Amber.

NA WESOŁO

ROZGARNIĘTY

- Czy twój brat zawsze się tak jąka?
- Nie, nie. Tylko wtedy gdy mówi.

GADATLIWA

- Panie doktorze! Już pięć minut trzymam wystawiony język, a pan nawet nie spojrzał.
- Chciałem w spokoju napisać receptę.

NA PUSTYNI

Agrafka do agrafki:
- Ach, jak gorąco! nie wytrzymam!
- To się rozepnij.

SŁOŃ I MRÓWKA

Słoń i mrówka idą przez drewniany most.
- Słyszysz, słoniu jak tupiemy? - pyta mrówka.

SUROWY OJCIEC

- Dokąd wychodzisz, synu?
- Dokąd chcę.
- A kiedy wrócisz?
- Kiedy zechcę.
- Dobrze, ale nie później!

PRZYCHODZI BABA DO LEKARZA

z obandażowanym kolanem.
- Co się stało?
- Boli mnie gardło.
- To dla czego ma pani obandażowane kolano?
- Bandaż mi sie zsunął.

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul.Dzierżyńskiego 32 tel.44-94-57,44-63-75

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul.Poligrafistów 4
Zamówienie nr... 1698
Nakład — 8706 egz.

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8
Cena 150 rb.
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty: II kw. 1994 r. 1620 rb.,

Redaktor naczelny Eugeniusz SKROBOCKI